Збаразька централізована бібліотечна система
Методично-бібліографічний відділ

Серія: «Духовні острови мого народу»

Золоті перлини краю Збаразького

м. Збараж
2011 рік

91.9
З-80

Любов до рідної землі, пошана до батька і матері, відчуття належності до свого народу, прагнення пізнати і примножити духовні і культурні надбання та передати їх у спадок наступним поколінням – природні почуття людини кожної національності.

Саме для того, щоб ланцюг духовності народу не переривався, потрібно зберегти і примножити історію краю, відродити найдорожче – забуте слово, мелодію материнської пісні, бабусину колядку чи щедрівку, зберегти звичаї, традиції, обряди та історичні нариси про край. Адже це дає змогу кожній людині краще пізнати себе, свій народ, свою землю, сприяє вихованню глибокої поваги до своєї малої Батьківщини. Віриться, що у серцях, пам'яті сучасного покоління збережуться перлини золотої спадщини, адже згодом вони просто можуть назавжди зникнути. А що ж залишиться?

Перед вами збірник кращих зразків українського народного фольклору Збаражчини. Участь у збірці золотих перлин приймали бібліотечні працівники Збаразької ЦБС. Матеріал розміщений у алфавітному порядку назв сільських філій.

Буквальний переклад терміну «фольклор» - народна мудрість. То ж, почерпнімо, корисне з цього цілющого народного джерела.

Матеріал узагальнила:
Т. Кульпа, завідувачка методично-бібліографічного відділу ЦБС.

Комп'ютерний набір:
М. Бондар, Г. Ігнатьєва.

Відповідальна за випуск:
О. Бойко, директор ЦБС.

Бібліотека-філія
с. Бодаки

Обряд весілля

Пошуково-дослідницька робота:
М. Бондар – бібліотекар,
народилась і проживала в даному селі.

Коли хлопець і дівчина сказали своїм батькам, що хочуть одружуватися, з тих пір і починався весільний обряд в селі Бодаки, що на Збаражчині.

В першу чергу хлопець, за ритуалом його вже з того часу називали «молодий», засилає сватів до «молодої». То ж починався обряд «сватання». На сватання, обов'язково змушені йти з молодим хрещені батьки, якщо хтось із них відсутній, то йдуть найближчі родичі батьків, брати батька або матері. Якщо з хресних хто вдівець, то на сватання не йдуть, і коровай не печуть, йдуть тільки ті, що живуть в парі, часто на сватання (в давнину) запрошували старосту села.

При вході до хати несли хліб на рушнику, молодий несе подарунок (в наш час, переважно перстень). Привітавшись, свати, проголошують різні приповідки:

- А чи не зародили у вас гарбузи?- запитували у рідних дівчини;
- А чи будемо ми іти додому серединою вулиці, чи ховатись попід тинами?;
- А чи живе тут красна дівиця, що на її слід навела лисиця?;
- Чи тут живе панна - дівчина кохана?;
- Десь тут наша діва, бо тут росте іва - і багато інших приповідок, це вже залежало від настрою і обдарованості гостей.

Рідні дівчини запрошували гостей за стіл, пригощали, а коли випили по першій чарці то запрошували дівчину, яка виносила і дарувала нареченому вишитий рушник (від чого і пішла назва «подавала рушники»), а він вручає їй подарунок. Їли, пили, веселились і домовлялись про «змовини» - це запрошення батьків молодої до молодого на перше знайомство, домовленість.

Коли настає день «змовин» - тут вже йшли рідні батьки, хрещені батьки нареченої, але ті, що не жили в парі не йшли, а йшли близькі родичі. Коли мама, або батько молодого були вдівці, або ж одинокі, то місце рідної матері, батька займає хрещена мати, так відповідно і батько, але вони йшли самі, щоб була пара. Це повір'я наголошує на те, щоб молода пара не розлучалась, а щоб жили в парі.

Йдучи на змовини несли хліб, сорочку в подарунок для молодого, в давнину це обов'язково була вишиванка, дівчина готуючись вийти заміж

вишивала сорочку. Часто цей обряд, в окремих сім'ях проводиться і в наші дні.

Гостей вже на порозі дому зустрічали з хлібом, цей хліб, що принесли батьки молодої, віддавали батькам молодого, а ті навпаки віддавали їм свій хліб. Для цього випікаються так звані «підпашники» - четверо буханців продовгуватої форми, які беруть під руки батьки і цим хлібом в порозі обмінюються.

Гостей запрошували за стіл, тут уже запрошувалось більше гостей, але самі близькі родичі. Батьки тут вже починали називати один одного «сват», «сваха». Це є така більш ділова зустріч , адже тут призначається день весілля, питання про те, а чи наречена йде у невістки, а чи наречений в зяті. В давнину домовлялись ще й про посаг, скільки дадуть тому чи іншому поля, худоби, де житимуть і таке інше. Бувало, що і виникали сварки, навіть, бували випадки, що молода пара розлучалась, але це траплялось дуже рідко. (Із слів жительки села П. Борейко, нині вже померлої).

Після «заручин» хлопці і дівчата, друзі, родичі молодої, тут вже були визначені хто «дружка», а хто «сваток» (за місцевою назвою хлопців на весіллі називають «сваток», «сваточок», дівчата в молодої – «дружки», а в молодого «свашки»). Вони збираються в молодої на «галіски». Плести «галіску», «різку» (така назва з народного), це своєрідний штучний букет квітів, але сплетений у трикутній формі, або ж округлій, має ніжку, щоб поставити в коровай. Тут також виготовляють квіти для гостей, що запрошені на весілля до молодої.

Паралельно збираються хлопці і дівчата, які запрошені до молодого (тут вже «сватки» і «свашки»). Тут теж плетуть «галіску», виготовляють квітку для молодого і квіти для гостей, що запрошуються на весілля до молодого.

Виготовлені букетики з квітів в день весілля дружки, і свашки прикріпляють хлопцям, нежонатим на лівий рукав, а одруженим на груди з правого боку. Перший сваток завжди одержує більшу квітку, хресні, що печуть короваї, теж - у них більші букетики. Так гостей молодої заквітчують в день весілля на її подвір'ї, а гостей молодого на його подвір'ї.

Квітку, яку виготовили дівчата молодому, чіпляють йому з лівого боку, коли він іде кликати молоду до шлюбу.

На так званих «вінкоплетинах», «галісках» іде своєрідне змагання, хто краще виготовить весільні букетики, одні до одних закрадаються, підглянути в кого краще, і тут лунають жарти, сміх, веселощі, залицяння.

Весільні букети для вінчання виготовляє, (купляє) молода сама і коли в день весілля збираються до шлюбу, квітку, яку молодому виготовили дівчата зриває, кидає під ноги і топче, старається її розтоптати, пізніше віддає її мамі, щоб бува хто із посторонніх не взяв, а молодому пришиває ту, що виготовила сама і уже на правий бік.

Весільний вінок для молодої плели дружки молодої і несли фату з віночком до молодого, а той приносив коли йшов кликати молоду до шлюбу.

В час, коли молодь збирається на «галіски» або ж «вінкоплетини» - коровайниці, жінки, що печуть коровай, збираються «до короваю». Місять і випікають коровай тільки ті, що в парі. Коровай пекли великий, форми квадрата, дечко квадратної форми розміром 60 – 70 см. (залежно від печі) виготовлялось спеціально, з твердої бляхи для короваю.

При випіканні короваю, тут є теж своєрідний обряд. Збираються молодиці, приносять хто масло, хто яйця, молоко, дріжджі, муку. Муку зберігають довший час в хаті, щоб була теплою, кілька разів пересівають, і тут же лунають пісні:

Ніхто нам не вгадає,
Що в нашім короваї.
А в нашім короваї,
Водиця з Дунаю,
З Дунаю з криниці,
Місять коровай
Сестриці.

А в нашім короваї
Пів діжечки масла,
Яєць півтораста,
Ще й рожевії квіти,
Щоб любилися діти.

Хрещена мати, хрещений батько, що випікають короваї в день весілля називаються «дружба» і «сваха». Тут і їх не обминають дошкульними пісеньками, коли місять коровай.

Наша сваха горіхова,
На коцюбі приїхала,
На коцюбі, на лопаті
Залишилась в нашій хаті.

Наш півень рябокрилий,
Наш дружба чорнобривий,
Не жаль йому дати
Коровай краяти.
А наш дружба білолиций
Зачіпає молодиці,
Як не вділить короваю
Скажу жінці, що я знаю.

А в нашого свата
Солом'яна хата.
Боїться впустити,
Щоб не розвалити.
А в нашого свата
Солом'яна хата.
Солом'яні одвірки
Бо не дає нам горілки.

Коли тісто вимішене, (якщо тісто відстає від рук, то вже можна ставити на тепле місце, щоб підростало). Тим часом готують деко, змащують жиром і починають готовити піч для розпалювання, закладають дрова, і тут же знову пісні.

Сирі дрова не горять,
Лише димом коптять.
А ти, свату не зівай
Сухих дрівець подавай.
Наша піч регоче
Бо короваю хоче.

Спеціально намочують поліно, щоб дошкулити господареві, що дрова не сухі. Жарти, сміх.

Коли тісто підійде, починаються самі відповідальні хвилини – виробляння і прибирання короваю.

В першу чергу на деко кладуть лист тіста, так названа «підошва» ставлять знову на тепле місце, щоб підходило. І тоді вже починають виробляти так звані «шишки». Тут і рожі, і пташечки, і горішки, виноград, і різні там фантазії молодиць. Однак рож повинно бути п'ять, одна на середину і чотири по кутах. Тоді чотири пташки, чотири виноградні грони і так всякі шишечки. Це все молодиці виробляють, кладуть в тепле місце і знову ж таки співають:

Ой знати, знати,
Що кому дати.
Матіноньці шишечку
Із самого вершечку.
Батенькові середину,
За рідную дитину.

Якщо не дай, Боже, хтось із рідних помер, то тут уже і сльози на очах.

Коли «підошва» підійшла, і шишечки також – починали прибирання короваю, це все робили тихенько, щоб бува не сіло тісто, прибирала завжди одна жінка – коровайниця, а інші лише їй допомагали, і так прибраний коровай стояв ще декілька хвилин, дивлячись як підходить тісто,

щоб було рівне з формою, дечка в якому печеться, а тоді вже наступають самі найвідповідальніші хвилини, змащування яєчними жовтками, поставити його легенько, щоб не струснути, у гарячу піч. З хати виходили зайві помічники, лишались троє, четверо жінок, хату закривали і наказували, щоб 10-20 хвилин не посмів ніхто заходити, щоб двері не стукнули і тісто в печі не сіло, вигрібали коцюбою розжарене вугілля, коровай легенько засовували в піч і закривали так, щоб холодне повітря не заходило в піч (бо коровай може підрепатись), і аж через хвилин 15-20 відкривали піч і розглядали, як тісто гнітиться, чи не підгоряє, якщо все гаразд закривали піч знову і випікали 2 год., адже форма велика і випікати необхідно було довго. Тоді вже інші помічники тихенько заходили і чекали коли коровай випечеться, через пів години знову відкривали, якщо було надто рум'яне, накривали мокрим папером. Через дві години витягували з печі, легесенько клали його на підготовлене м'яке місце, знімали форму і ставили на спеціальну підставку, стільницю, з якою вже в день весілля везли до молодого чи молодої. Таких короваїв, зазвичай пеклось два, один в молодої, один в молодого, але якщо хрещені батьки були заможними то було і по два в кожного.

Коли вже коровай добре охолов, приходили дівчата і прибирали барвінком, живими квітами, але ні в якому разі не паперовими, довкола обв'язували вишиваним рушником і в день весілля везли до молодої чи молодого.

Коли вже коровай був готовим, то господар накривав стіл і продовжувалось вітання коровайниці, господаря і господині тут знову пісні:

Ми пшеницю пололи
Ми руки покололи,
А ви ся догадайте,
Нам короваю дайте.

І багато інших народних пісеньок.

І так квіти, готові, коровай теж, господині приготували весільні страви і розпочиналось весілля, обов'язково в неділю, заради вінчання в церкві, і продовжувалось два дні, крім так званого «розхідного борщу».

Перший день весілля:

Десь біля 12 години дня в молодої збираються дружки, сватки, хрещені батьки десь так 15 – 17 осіб, особливо має бути непарне число, молода вклонялась своїм батькам і йшла на поклін до батьків молодого, це був її перший прихід до його дому. Одягалась в звичайний одяг, але на голові віночок, або ж білі квіточки в косі з лівої сторони. Дуже часто на цей поклін одягають український народний костюм, тобто вишиванку. І так батьки благословляють хлібом і образами і молода з гостями йде на поклін

до батьків молодого. Прийшовши на подвір'я, тут її зустрічає музика, яку по традиції на весілля запрошує молодий. Сваток на таці вручає весільну сорочку батькам для молодого. Під звуки весільного маршу, батьки молодого запрошують молоду до хати, вона їм вклоняється, батьки благословляють теж образами і хлібом і запрошують до столу. Молодий на цей час повинен заховатися, щоб молода його не побачила, завдання дружок побачити його, але він все таки ховається. І тут співають пісню:

Сиджу я за столом
В біленькім віночку.
Привітайте, мамо,
Свою невісточку.
Не вгощайте, мамо,
З сиром пирогами,
А вгощайте, мамо,
Добрими словами.
Бо я приїхала
До Вас не в гостину,
Бо я приїхала
Тільки на годину.
Бо я приїхала
Тільки на годину,
Щоб познайомити
Всю нашу родину.
Щоб познайомити
Всі ваші сусіди,
Завтра я приїду
До Вас на завсіди.

Якщо молодий ішов за зятя, то співали «Заберу сина від Вас на завсіди».

Ця гостина продовжувалась не більше години - півтора і молода під звуки весільних музик ішла додому, але музика лишалась в молодого, провівши молоду до воріт.

І тут же як і в молодого, так і в молодої збирались до шлюбу, молода одягає біле плаття, на землю встеляють килим, кладуть на стіл хліб і образи до благословення, виносили маленькі булочки з шишечками зверху, що називались «коровайці», в один із таких коровайців вставляли «галіску», а дружки в цей час заквітчують гостей, що приходять на весілля весільними букетами, що виготовили на вінкоплетинах.

Молодий теж збирається кликати молоду до шлюбу, так само дівчата «свашки» - заквітчують гостей, він кланяється своїм батькам, вони його благословляють хлібом і образами і коли виходить з хати окроплюють свячено водою і сиплять зерном жита, пшениці. Під звуки музики

вирушають до молодої, «сватки» - один несе короваєць з галіскою, другий на таці фату для молодої. І з музикою, під вигуки «Гой-га» весілля крокують до молодої. Батьки молодого разом з ними не йдуть, йдуть хрещені батьки. Рідний батько молодого тим часом іде до церкви домовляється про шлюб, хоч замовлений він раніше, але так наче попереджує про прихід молодих, запрошує церковний хор для співу під час вінчання.

Гості підходять до хати з піснею:
Як приїхав наш (ім'я)
На ……. двір,
А вдарився кінь копитом
В високий поріг,
Десь тут моя (ім'я)
Проживає,
І з іншими молодцями,
П'є, гуляє.

Або ж: Об'їхали все село
Ніде нам не весело,
Тільки там веселенько
Де наше весіленько.

Молода в цей час, коли молодий має зайти до хати стає на килимі на коліна, поруч мама, тато, дівчата «дружки» і родина. Молодого запрошують до хати, який іде поруч попід руки з двома дівчатами «свашками», вслід заходять «сватки», несуть на таці фату з віночком і один з них починає читати «Корону»:

Зайшов я в цей дім,
Та ще й від порогу
Низько ся вклоняю,
Хвалю пана Бога.
Музика віват!
Зайшов я в цей дім,
Та ще й від порогу,
Здав би я корону
Та не знаю кому.
Музика віват!
Чи тим дівчатам,
Що поруч ставали
І тій короні так гарно
Співали.
Музика віват!
Чи тій дівчині,
Що на посазі сіла,

Заквітчана,
І як платочок біла.
Музика віват!
А тобі, дівчино,
Мушу я сказати,
Що своїй родині,
Будеш дякувати.
Музика віват!
Дякую, Вам, тату,
Що Ви виховали,
І з доброї дороги
Зійти не давали.
Музика віват!
Дякую, Вам, мамо,
За Ваше старання,
За чесання коси
І за розплітання.
Музика віват!
Дякую Вам, браття,
І сестри рідненькі,
Що провела з Вами
Літа молоденькі.
Музика віват!
Дідусь і бабуся,
Щиро Вам признаюсь,
За ваші турботи,
Низенько вклоняюсь.
Музика віват!
І хоч жаль дівоцтва
Мусиш покидати.
Будеш мати мужа
Мусиш шанувати.
Музика віват.
І хоч жаль, дівчино,
Мусиш перенести,
Мусиш свій віночок
До церкви занести.
Музика віват!!! Подає тацю з фатою.
В церкві перед Престолом,
Ти шлюб будеш брати,
І там щиру правду,
Мусиш ти сказати.
Музика віват!

Там Отець духовний
Тебе запитає,
Чи твоє серденько,
Вірно ся кохає.
Музика віват!
Ну а вам, дівчата,
Маю я сказати,
Що вам скоро будуть
Корону читати.
Музика віват.
От і все, напевно,
Що я мав сказати,
А тепер збираймось
Молодих вінчати!
Музика віват!!!

Мама бере гребінець, розплітає і чеше косу, накладає на голову вінець, дівчата «дружки» їй допомагають, а гості співають:

Подай, подай, матінонько,
Гребінець,
Розчесати дочці косу
Під вінець.
Ой, розчешу, моя доню,
Розчешу,
Та у Бога добру долю
Попрошу.

На дворі терен тешуть,
А в хаті косу чешуть.
Ще терен не втесали,
Вже косу розчесали.

Коні в конюшині, хлопці на долині,
Була мені розкіш, молодій дівчині.
Була мені розкіш, а тепер не буде,
Хоч би натрапити на добрії люди.
На добрії люди, та на добру долю,
Хоч би не блукатись, як ягня по полю.
Бо ягня у полі жалібно мекече,
Розпустили косу, застелили плечі.
Косу розпустили, плечі застелили,
Молодій дівчині жалю наробили.
Ой, чия то хата, чиї то покоси,
Чия то дівчина розпустила косу.

Ой, то наша хата і наші покоси
То наша (ім'я) розпустила коси.

Дівчата тим часом прибирають молоду, підводять з колін. Вона бере квітку, яку виготовила до шлюбу собі і молодому. Квітку в якій він прийшов знімає і чіпляє уже з правого боку свою, а його - притоптує ногою і забирає, стараючись, щоб ніхто не взяв та віддає матері. Другу квітку молодий приколює до правого боку молодій, тоді вони стають поруч і тричі кланяються батькам, а ті в свою чергу благословляють їх образами і хлібом.

Тоді знову стають по одному, вона вперед з його «сватками», а він з її «дружками» іде після неї. Так виходять з хати, батьки скроплюють свяченою водою і зерном. До церкви мама за першою дочкою не йшла. І тут звучить музика і знову ж таки пісня:

Ой, поганяй, ……, поганяй
Молодую …… доганяй,
Як ти її молодую доженеш,
То ти з нею молодою
Шлюб візьмеш.

Сватки вигукують «Гой-га» весілля. Ох! Ох! Ох!, пританцьовують з галісками.

Рисю, коники, рисю,
Ми веземо Марисю,
До церковці вінчати,
Щоб рученьки зв'язати.

В притворі церкви молодих зустрічає священик, читає першу молитву вінчання, і веде перед Престіл на спеціально підготовлений рушник, що перед Престолом розстеляє хрещена мати молодої.

Священик звершує обряд вінчання, коли обводить молодих навколо Престолу молода старається тягнути рушник ногою, щоб дівчата виходили заміж. Хрещена вириває його з-під ніг і застеляє знову.

Після закінчення шлюбу молоді з церкви виходять в парі з образами, якими благословляв їх священик і направляються до молодої, якщо вона йде за невістку, а якщо молодий іде в зяті до ідуть до його дому.

І тут знову музика і пісеньки:

Обманули попа,
Як простого хлопа,
Дали йому червінці
Що наложив нам вінці.
Дали йому червоного,
Він думав золотого.

Хлопці і дівчата, що не запрошені на весілля, роблять так звану «перейму» - сніп жита, або пшениці, ставали посеред дороги, вітали з законним шлюбом, різні там побажання, на свій смак, ну а дружби, тобто хрещені батьки, давали горілку і закуску, а сніп «сватки» забирали і несли в хату, ставили на покутті. І тут же звучала музика і пісня:

Нащо ви нас переймаєте,
Чи ви нас не знаєте,
Нам дорога не спричена,
Бо молода вже обвінчана.

Бувало, що переймають водою, яку розливали під ноги молодим, бажали їм «і з роси і води». Тоді знову ж таки пісня:

Молодий молоду
Посадив на льоду.
Ой, тікай, молода
Бо затопить вода.

При підході до хати починали співати:

Вийди, матінко, з хати,
Свого сина (дочку) вітати,
Вчора було однеє
А нині вже обоє.
Вчора було народжене,
А нині вже обвінчане.
Питала мати дочки,
Чи горіли свічечки?
Горіли аж палали,
Як рученьки зв'язали.
Журилися сусідоньки,
Що заміж не піду.
Подивіться, сусідоньки,
Я від шлюбу їду.

Батьки молодих зустрічали в порозі, пригощали вином і запрошували до хати. Вино треба було розлити. Під звуки весільного маршу молоді заходили до хати. І вже через деякий час батьки посадивши молодих за стіл «на посаг» (вистелений кожух, або подушка) запрошували гостей за святково прибрані столи. Дівчата – «дружки» сідали біля молодої, а дівчата «свашки» - біля молодого, якщо весілля в молодої то «сватки» за стіл не сідають, і навпаки, коли в молодого – то його «сватки» за стіл не сідають, а обслуговують гостей.

І тут жінки співають:

Роздайтеся стіни,
Щоб гості всі сіли,
Роздайтеся одвірки,
Щоб дали нам горілки.

Батьки завжди першим келихом вітали молодих, бажали гарного життя і запрошували гостей їсти і пити.

І тут випивши по чарці починались вівати, для кожної запрошеної особи знаходилась пісенька:

Для молодих: Випий, випий,
Маєш до кого.
Пристало серденько
Твоє до його.
Випий, випий,
Не оглядайся,
На ліпше, на краще
Не приглядайся.
Вип'ю, вип'ю
Не оглянуся,
На інше, на краще
Не приглянуся. (І тут же ішло «гірко»).

Ой, сиділа ……..
Під новим острішком
Годувала ……..
Волоським горішком.
Сама їла лушпайки,
А йому зеренця,
Пристань, пристань ……
До мойого серця.

Ой, ходила …….
Попід сіножаття,
Вибирала таке зілля,
Котре рівножаття,
Вибирала таке зілля
Котре найрівніше,
Вибирала того хлопця,
Котрий найгарніший.
І той гарний, і той гарний,
І той не поганий,
А …….. межи ними,
Як вимальований.

А вже тобі не ходити,
Куди ти ходила,
А вже тобі не любити,
Кого ти любила.
А вже тобі не ходити,
Ранком по-під замком,
А вже тобі не носити,
Голівоньку з бантом.
А вже тобі не ходити,
По-під небесами,
А вже тобі не носити
Квіток за косами.

Як би мені Господь дав,
Свекрухи діждати,
То б я її научила
В решеті гуляти.
Гуляй, гуляй, свекрушино,
В новій решетині,
Щоб ти знала як годити
Чужій дитині.
Гуляй, гуляй, свекрушино,
На одній ніжці,
Щоб ти знала як годити
Молодій невістці.

Для матері молодої:

Через греблю волоклася,
Своїм зятем хвалилася,
В кого два, в мене оден
І хороший, і ладен.

Ой, зятю мій, зятю хороший,
Закопала під вишнею гроші,
Як ти будеш дочку любити
То дам тобі гроші лічити.
А я свого зятя здурила,
А я свої гроші пропила,
Ой, зятю мій, зятю хороший,
Люби мою дочку без грошей.

Ой, піду я до комори по муку
Висять в мене чоботи на гаку.
А то тії чоботи, що зять дав,

Він за тії чоботи дочку взяв.
Ой, пішла я в комору по сало,
А вже моїх чобіт там не стало.
Ой, то ж тії чоботи, що зять дав,
Він за тії чоботи дочку взяв.
Чоботи, чоботи, ви мої,
Наробили клопоту ви мені.
Ой, то ж тії чоботи, що зять дав,
А за тії чоботи дочку взяв.

А пізніше вже пішли вівати для гостей:
(приспіви до килішка, як мовиться в селі)
Для молодиць:

Там коло криниці зацвіли суниці,
Ой, варт дати склянку меду
Гарній молодиці.
Ой, варт дати склянку меду
Килішок горілки,
Така гарна молодиця
Варт за штири дівки.

Молодице, молодице,
Ще й, молодиченько,
Не можу ся надивити
На твоє личенько.
Ой, чи тебе, молодице,
Маляр вималював,
Що на твоє біле личко
Краси не жалував.
Ніхто мене не малював,
А сам Господь з неба,
Я молода, як ягода,
Мені краси треба.

Гарная молодиця,
Гарнії в неї лиця,
Гарного мужа має,
Гарно його називає.
А він за те любить,
Пустив її межи люди.
На ню люди зглядаються,
Аж на пальці спинаються.
А я в свого миленького а як же, а як же,
А звечора поцілує, а в півночі так же.

А звечора поцілує, щоб солодко спала,
А в півночі поцілує, щоб раненько встала.

Одинокій жінці:

Ой, сама я сама,
Чоловіка нема,
А свекрухи не боюся
Бо й не мати моя.
Ой, сяду я на кобилу,
На кобилу.
Об'їду я свою ниву.
Свою ниву об'їжджаю,
За поясом ганджук маю,
Ганджук маю,
Своїх діток научаю.
Біда мені діти з вами,
Діти з вами
Нема батька межи вами.
Нема батька межи вами,
Не слухають діти мами.

Чоловікам, господарям:

А я собі господар із Божої ласки
В мене плуг, в мене рало
Ще й гроші бумажки.
В мене плуг, в мене рало,
Що мені потрібно,
В мене жінка як золото,
А діти як срібло.

А я собі не багатий,
Маю садок коло хати,
Ще й кусочок города,
В мене жінка як ягода.

Кучері мої зачесанії,
Маю я гроші закопанії.
Маю я гроші, гроші червінці
Куплю я хустку своїй милій жінці.
Там-то хустка, там-то в'яже,
Там-то гарно, як мила зав'яже.

Для хлопців:

Чий-то парубочок,
Що на бік чубочок,
А він сидить за столом,
Як з рожі цвіточок.
А він сидить за столом,
Як цвіт процвітає,
Не одная дівчинонька,
На нього чекає.
Не одная дівчинонька,
Не одная вдова,
Не одная паняночка
За нього готова.

Гарний хлопець, гарно ходить,
Гарно його мама водить,
Кожух білий, комір сивий,
Гарний хлопець чорнобривий.

Якщо хлопець за «сватка»:

А в нашого сваточка
Вишитая сорочка,
Ще й вишитий комірець
Гарний хлопець молодець.

А наш сваток любить дружку,
Втоптав стежку без петрушку,
А ще втопчу без цибулю,
Таки дружку поцілую.

«Сватки», як вже говорилось раніше, за стіл не сідали, вони носили на стіл горілку, воду, і от дівчата, щоб привернути до себе увагу співали:

Сваточку, сваточку,
Як я води хочу,
Як ти її не даси
Із-за стола вискочу.

Пізніше вже дякували за воду:

Сваточку, сваточку,
Який ти гарненький.
Така твоя вода добра,
Як мед солоденький.

Бувало, жартуючи, «сваток» принесе дівчатам воду солону і тут знову пісенька:

Сваточку, сваточку,
Деж-то твоя совість,
Ми просили, дай води,
А ти приніс солі.

Якщо попадався старий парубок на весіллі то співали:

Ой, за гаю сиві воли,
За гаю, за гаю.
Пора тобі женитися,
Ти старий бугаю.
Пора тобі женитися,
Пора жінку мати,
Пора тобі, парубче,
Хрестини справляти.

Вівати для дівчат:

Ти, дівчино, тайся, не тайся,
За тобою хлопець питався,
Чи ти йому чари давала,
Чи ти його причарувала.
А я йому чарів не давала,
А я його не причарувала,
У мене є чари готові,
Біле личко, чорнії брови.

Білявочко, білявочко, білявочко біла,
Чи ти в поле не ходила, що не загоріла.
А я в поле ходила і ходити буду,
А я роду білявого, білявая буду.

Ти, дівчино, шахни-махни,
Біля тебе зілля пахне,
Не так зілля як шальвія
Бо на тебе вся надія.
Не так зілля, як ти сама,
На папері виписана.

Ти, дівчино, чорнява,
Як ти вчора моргала,
Щоб ти нині моргнула,
Горілочки жарнула.
Ти, дівчино, чорноброва,
Рубай дрова від порога,
Рубай дрова коротенькі,

Люби хлопці молоденькі.
Рубай дрова найкоротші,
Люби хлопці наймолодші.
Ой, мала я кавалера,
Ой, мала я мала,
Повісила на ворота,
Та й ворона вкрала.
Кавалере, кавалере,
Бодай ти запався,
Ой, чого ж ти за ворота
Добре не тримався.
Я такого ще не чула
І не відала,
Щоб ворона кавалером
Пообідала.
По дорозі жук, жук,
По дорозі чорний,
Подивися, дівчинонько,
Який я моторний.
А хоч ти моторний,
А я моторніша,
І хоча ти гарний,
А я ще гарніша.

Для сестри молодого:

Коло мої хати так хміль постелився
Було мені добре як брат не женився.
А як оженився, взяв собі миленьку
Та й став забувати за сестру рідненьку.
Чи ж я тобі, брате, сорочки не прала,
Що ти мені кажеш щоб я йшла страдала.
Чи ж я тобі, брате, сорочки не шила,
Що ти мені кажеш, щоб я йшла служила.
Ой, прала я, прала, ще й краще як собі,
Я думала, брате, що буду при тобі.
Коло мої хати так хміль постелився
Було мені добре як брат не женився.

Для старших жінок чи чоловіків:

А я собі старенька (кий)
Грайте мені злегенька,
Грайте мені на дуди,
Плещіть мені всі люди.
Плещіть мені сини й дочки,

Плещіть зяті й невісточки,
Плещіть мені онучата
Годувала як курчата.

Дай Боже здоров'я
Моєму старому,
Що він мене потягнув
Із печі за ногу.
А він мене потягнув,
А я подалася,
То він мене шкодував,
Щоб я не спеклася.

Тече вода з-під явора
Випили горобці,
Стара баба з одним зубом
Плаче межи хлопці.
Тече вода з-під явора
Випили індики,
Стара баба з одним зубом,
Плаче на музики.

Як кажуть в народі «до килішка»
Килішок новенький,
Горілочка добра,
Щоб хто мене припросив,
То випила б зо два.
Ой, здається, що не ллється,
Ой, здається, що не п'ється,
Ой, здається нема дна,
Нема в чарочці вина.
Ой, здається нема дірки,
Нема в чарці горілки.

Як то пити, як то пити,
Щоби не впитися,
Як то знати, що сказати
Не помилитися.
Там то пила, там то пила,
Там не впилася,
Там то знала, що сказати
Не помилилася.
Там то пила, там то пила,
Там то розум мала,

На постелі лягла спати,
З-під постелі встала.

Пиймо, куме, пиймо тут,
Бо на небі не дадуть,
Як підемо до гробу,
То вип'ємо хоробу.

Пийте, пийте, випивайте,
Тільки мене не минайте,
Я вам килішка не збавлю,
Тільки вип'ю та й поставлю.
Карі коні, жовта бричка,
А я собі невеличка,
А я з панського роду
П'ю горілку, як воду.

Пиймо горілку,
Знаймо яку мірку.
Маймо примовля,
Дай, Боже, здоров'я.

Горілочко оковита,
Яка ж бо ти самковита,
Ой, чи тебе випити,
Чи на землю вилляти.
Як я тебе виллю
То й не позбираю,
Як я тебе вип'ю,
Трішки погуляю.
Горілочко оковита,
Не йди в смачки,
Що б ти мене не водила
По-під плотом рачки,
Горілочко, горілонько,
Не йди мені в головоньку,
А йди мені в ніженьки
Потанцюю трішечки.
Я за тебе срібло, злото,
А ти мене у болото,
Я за тебе мідяки,
А ти мене в будяки.

А в неділю п’ю, п’ю,
В понеділок сплю, сплю,
У вівторок снопів сорок,
Пшениченьки жну, жну.
В середу возила,
В четвер молотила,
В п’ятницю віяла,
А в суботу міряла,
А в неділю продала,
З хлопцями пропила,
Слава тобі, Господи,
Що до діла довела.
Ви музики мої,
Ви заграйте мені,
Хоч трішки напилася,
Вибачайте мені.

Були вівати, українські народні пісні, жарти і ось настає час перепою і роздавання короваю. Для цього два «сватки» вносять до хати коровай, прибраний барвінком і квітами, і обв’язаний вишиваним рушником, по середині вставлена «галіска». При вході до хати перед порогом зупиняються і просять благословення: «Тату і мамо, дар Божий просить благословення» - батьки і гості відповідають: «Нехай Бог благословить» - так повторюють тричі і кланяються, заносять коровай в хату і ставлять перед молодими на стіл. І тут виходить «дружба» (хто пік коровай), переважно хрещений тато. І тут знову пісня:

На кого наш дружба вдався,
Сім літ не вмивався,
На восьмому року
Пішов він до потоку,
Там його сватки вмили,
Череслом підголили,
Перевеслом підперезався,
До короваю взявся.

Тут виходять «сватки» з водою, рушником, сажі трошки беруть, миють, ножем бриють, сажею підмалюють, замість дзеркала дають подивитись в стару чорну пательню. Якщо зберуться весельчаки, то розіграють цілу сценку. Ну, а під кінець, він вже привселюдно вмиється від тих прикрас, вмиє руки тут же, при всіх, сватки знімають з короваю вишитий рушник, перев’язують ним через плече дружбу і він благословляючи коровай, починає різати з середини, але для того він повинен витягти з короваю галіску і дати сваткові, а дружка, тим часом, скоренько накриває середину короваю, де була галіска, так щоб дружба не

встиг поставити ніж, от тоді він повинен дати їй викуп. Жарти, сміх… , а тим часом пісня:

Ой, знати, знати,
Що кому дати.
Матіноньці шишечку
Із самого вершечку.
Батенькові середину,
За рідную дитину.

Ми пшеницю пололи
Ми руки покололи,
А ви ся догадайте,
Нам короваю дайте.

Ой, летіла зозуленька
Тай сказала ку – ку,
Дайте, дружбо, короваю
Поцілую в руку.

Ой, летіла зозуленька
Тай сіла на ліску.
Дайте, дружбо, короваю
Буду за невістку.

Ой, летіла зозуленька
Та й сіла на ганку.
Дайте, дружбо, короваю
Буду за коханку.

А наш дружба білолиций
Зачіпає молодиці,
Як не дасиш короваю
Скажу жінці,
Що я знаю.

Дружба ріже коровай, в першу чергу «сватки» на тарілці несуть батькам молодої і приповідають: «Від пані молодої, від пана молодого, коровай батькам молодої. Музика віват» вручають коровай, а батьки, тим часом, вітають молодих і дають подарунки, хто гроші і т. д. І так батькам молодого і всій родині молодої і молодого, і всі по черзі вітають молодих. Якщо весілля в хаті молодої то подарунки дають її родичі і гості, а в нього дома його гості.

До перепою, хлопці з села - «запорожці», як їх називають в селі, завжди роблять «коня», двоє зігнувшись прикриті, а один зверху, наче козак, з вусами і т. д. «приїжджає» до перепою. Тут дарить і колиску, і миску, і

качалку, і всяку всячину, навіть глину, приповідає і здоровить молодих. Ну за це їм чарка і з тим, під марш «виїжджають».

Відіграла музика, роздали коровай і дають коровай музикантам (підошву) і тут музика, а «сватки» починають співати:

Ми коровай роздали,
Ми горілки не пили,
Як не дасте горілки,
То поб'ємо тарілки.
Сім нас, сім ковбас,
Миска сиру хватить з нас.

Стукають тарілку об тарілку і співають, аж доки їм не винесуть те, що вони просять.

І так потихеньку гості починають розходитись, а ще співають:

Ви музики грайте, а ви люди чуйте,
А ви старі йдіть додому, молоді ночуйте.

А в нашого свата, солом'яна хата,
Солом'яні одвірки, бо не дав нам горілки.

Другий день весілля:

Десь об 12 год. збираються гості виряджати молоду в невістки, або ж молодого в зяті. Столи заново накриті, і всіх запрошують за столи, але вже не надовго. Поївши, збираються виряджати молоду і тут знову пісні:

Прощайте, мамо, прощайте, тату,
Будете мати велику хату.
Велику хату, ширше подвір'я,
Вже й кінчається моє весілля.

Будь здорова, матінонько, бо я йду,
Не оставляй вечероньку, бо я не прийду.
Роздай мою вечероньку на сусіди,
Бо я їду до свекрухи (тещі) на завсіди.
Роздай мою вечероньку хай не кисне,
Нехай мене за серденько не тисне.
Дайте мені двоє хліба зі стола,
Оставайся матінонько, здорова.

Молоді кланяються батькам, ті їх благословляють хлібом і образами, під руки дають хліб, а в руки образ, той, що принесли з церкви і виходять з хати. Батьки знову скроплюють свяченою водою і житом, пшеницею.

І знову пісня:

Ой, сідай, сідай, кохання моє,
Ніц не поможе плакання твоє,
Чотири коні стоять в возі,
Два фірмани на порозі,
Сідай поїдемо, сідай поїдемо.
Ой, як же ж мені з вами сідати,
Маю матінку, жаль покидати.
Чотири коні стоять в возі,
Два фірмани на порозі,
Сідай поїдемо, сідай поїдемо.
(І так батенька… і всім рідним.)

А в свекрухи рябі мухи
По стінах лізають,
А в свекрухи від роботи,
Руки облізають,

А в свекрухи гіркий хліб
Треба його їсти,
Скорше сісти заплакати,
Як до нього сісти.

Було не копати під порогом ями
Було мя не брати від рідної мами,
То б я була гуляла, розкошоньки зазнала.

Було не садити, під порогом вишні,
Було мя не брати коли не до мислі
То б я була гуляла, розкошоньки зазнала.

Було б не садити під порогом дуба,
Було б мя не брати, коли я не люба,
То б була гуляла, розкішоньки зазнала.

А ви наші, а ми ваші вибирайтеся,
Чотири милі на кобилі теліпайтеся.

Пливли каченята по широкій річці
Нема так нікому, як бідній невістці.
А бідна невістка опівночі встала,
А свекруха каже – до полудня спала.
Ой, вставай, невістко, бодай ти не встала,
Подій ті корови, що понаганяла.

Нехай ті постоять, що понаганяла,
А я ті подою, що у вас застала.

Якщо хлопець ішов в зяті тут завжди співають приймакові:

Ой, зацвіли черешеньки,
А ягід немає.
Хто в приймаках не буває,
Той горя не знає.
А я бідний приймаченько,
Та все горе знаю,
Кулаченьки під боченьки,
Сам спати лягаю…..
Пішов бідний приймаченько
У поле орати,
Своїй жінці заказує,
Винось обідати.
Як винесла обідати
На другий день рано,
Та ще й дає доганоньку,
Що виорав мало.
Як винесла обідати,
Без хліба без солі,
Та ще й дає доганоньку,
Що оре по волі.
Як винесла обідати
Не винесла ложки,
Та ще й дає доганоньку,
Що виорав трошки.
Як приїхав додомоньку,
Не встиг з воза злісти
Йому теща заказує,
Неси свиням їсти.
Бодай свині поздихали
Хазяйство згоріло,
Як вже мені приймацькеє
Життя надоїло.

І так з піснями, вирушають з двору і йдуть до молодого, один «сваток» молодого лишається, щоб забрати так звані «придани» (батьки і близькі родичі лишаються, але десь через годину збираються і йдуть слідом за ними, то так звані «придани», несуть «придане» ложки, вилки, тарілки, в давнину навіть несли подушки і т. д. сватки можуть навіть вкрасти курку чи ще щось).

По дорозі ті ж пісні, що від церкви, перейма (сніп) також. Батьки молодого теж зустрічають на порозі, пригощають вином, міняють хліб і запрошують до хати. Музика, танці і чекають приданих.

Через годину-дві підходять до хати «придани» - (батьки молодої, чи молодого з найближчою родиною, переважно чоловік 10 – 20).

При підході до хати пісня:

Вийди, ……, вийди,
Чи нема тобі кривди,
Якщо тобі з кривдою
Візьмем тебе з собою.
Покажіте нам наше
Чи хорошеє пташе.

І тут можуть виводити кого завгодно, тільки не молоду, чи молодого, звичайно закритого, ті повинні вгадати. І так добре нажартувавшись виводять молоду, ті вже впізнають, тоді виходять батьки, запрошують на поріг, обмінюються хлібом, який ті несли під руками, пригощають вином і запрошують до хати. Всіх гостей запрошують до столу, але вже біля молодого чи молодої садять не дружок, а батьків і близьку родину (придани). Дівчата вже сідають всі разом, дружки і свашки. І розпочинається теж застілля, що і в попередній вечір, пісеньки вівати і т. д. Так же і роздають коровай, який вже пекли хресні для молодого, чи молодої, залежить від того, в кого був перший день весілля.

Приходить час зав'язати молоду в хустку і це завжди робить мама молодого.

Пісня:

На чіпець, на чіпець,
Ви, музики, грайте,
На чіпець, на чіпець,
Ви, мамуню, дайте.

Молоду виводить «сваток» молодого, танцює з нею, так наче то останній танець з хлопцем, а тут підготовлене крісло з подушкою, де сидить молодий і вони відтанцювавши, сваток садить молоду на коліна до молодого, так би мовити доручає її йому, і тут підходить мама молодого, знімає фату, дає в руки молодій, на голову кладе гроші, чи подарунок і зав'язує хустку. І тут вже звучать всі вівати, що для молодиці, яка то вона гарна молодиця і хустка і т. д. Тут і гірко і знову танець, але вже молода кожній дівчині кладе на голову фату і танцює з нею, після цього танцює з хлопцями, але фату держить на лівому плечі хлопця.

І ще раз запрошують за стіл, п'ють за молодицю, за нову сім'ю і домовляються про так званий «розхідний борщ», або «молотіння снопа», в кого буде на наступний вечір, а в кого пізніше. На тому розходяться. Так закінчується основне весілля.

Вийшовши на подвір'я гості співають:

На городі береза,
Наша сваха твереза.
Ой, пила не впилася,
А дочки (сина) позбулася.

На наступний день, на вечір запрошують вже найближчих родичів однієї і другої сторін. Дівчата тут вже не запрошуються, а «сватки» хлопці приходять, адже мусять змолотити сніп. Молода вже в хустині, подає на столи. Це вже невеличка вечірка, але жартів ще більше ніж на весіллі, особливо коли виносять і обмолочують снопи, які взяли коли переймали молодих по дорозі. Тут одні молотять, інші роблять дощ, треті дують на зерно - віють, тут вже з'явиться мука, наче намололи…, все залежить від витівок гостей. Тут і одягають кого з гостей в пару молодих і т. інше.

На цьому обряд весілля закінчується і наступають будні.

І в селі побутує така легенда:

Як женився молодий хлопець і роздуми його під час весілля: «І чого то я раніше не женився? Прийшла неділя – попід руки мене водять, шапку за мною носять, на почесному місці садять, всі цілують, всі мені кланяються, подарунки дають – і чого я раніше не женився? Прийшов понеділок – те ж саме – і чого я раніше не женився? Прийшов вівторок – теж саме, за столом жінка з боку – і чого я раніше не женився? А як прийшла середа, як причепилася за полу біда, то й все життя тримається.

А житель села Я. Вознюк – що був гарний майстер по виготовленню м'ясних страв на весілля все любив приповідати: «Іду, дорогенькі, додому, бо мені жінка кожен день «корону» читає.

Записано із побаченого, пережитого, а також із розповідей старожилів села, нині вже покійних – Параскеви Борейко, Олександри Бондар, коровайниць – Ніни Довгалюк (Чемерис), Палагії Бондар.

Бібліотека-філія
с. Великі Вікнини

Віват.

Бо нині дівчино такий для тебе день,
Який буває в житті один день. (Віват)
Із жалю дівчино минуле згадаєш,
Що твоє дівоцтво навік пропадає. (Віват)
Бо вже день останній дівоцтва твого
І жаль покинути вінця золотого. (Віват)

І жаль дівчино мусиш перенести
Золотий віночок до церкви донести. (Віват)
Збирайся дівчино з віночком в дорогу -
Зложи подяку Господу Богу. (Віват)
Що звелів для тебе діждати
Мусиш свій віночок до церкви віддати. (Віват)
Положили віночок в церкві на престолі
І вже його носити не будеш ніколи. (Віват)
Від нині дівчино будеш коси чесати
Мужа будеш мати, мусиш шанувати. (Віват)
Нині в святій церкві будеш присягати,
Що будеш свого мужа навіки кохати. (Віват)
Отець духовний тебе запитає:
Чи твоє серденько вірно мужа кохає. (Віват)
Одне святе слово перед отцем скажеш,
Що вірне кохання навіки звінчаєш. (Віват)
Всім свято присягала, що вірно кохати
Друг друга шанувати навіки кохати. (Віват)
Світло вам засвітять, пєвчі заспівають
І так вас молоденьких навіки звінчають. (Віват)
Дорогі подруги, тяжко покидати
Мушу розлучатись, навік прощатись. (Віват)
Дякую вам сестри рідненькі
Провела я з вами літа молоденькі. (Віват)
Дякую вам мамо за виховання
За чесання коси і за розплітання. (Віват)
Дякую вам тату, що мене доглядали
З доброї дороги зійти не давали. (Віват)
Прошу тату й мамо нас благословити
З милим до шлюбу випровадити. (Віват)
Із вами дівчата сльозами прощаюсь
І своє дівоцтво навік покидаю. (Віват)
Із вами гуляла, із вами розмовляла,
А тепер між вами молодою стала. (Віват)
А тепер музики весело заграйте
І нас молоденьких до шлюбу випроводжайте.

Бібліотека-філія
с. Великий Кунинець

Щоб ви і ми щасливі були

Скільки б не сиділи
А кінчати час
Кращі побажання
Ви прийміть від нас.

Приспів:
І в вас і в нас.
Хай буде гаразд
Щоб ви і ми
Щасливі були.

Щоб ви не старіли,
Літ до 100 жили,
Не менше центнера
Щоб ви важили.

Приспів повторюється

Щоб молочні ріки
Потекли у вас
У достатку буде
Масла і ковбас.

Приспів повторюється

Хай у всіх в вас буде
В місті і в селі
Радісно на серці
Повно на столі.

Приспів повторюється

Хай біда і горе
Обмина ваш дім
Доброго здоров'я
Зичим вам усім.

Приспів повторюється

І ще вам бажаєм
Друзі на прощання
Щоби наша зустріч
Не була остання.

Приспів повторюється

Від молодих щоб почули
Ми хороші вісті,
Що у них аж двоє
Діточок в колисці.

Приспів повторюється

Прощавайте друзі
Вам низький уклін
Щастя вам бажаєм
Всі ми як один.

Приспів повторюється.

* * *

Через сад, виноград
Я по воду ходила
Чому мене той не взяв
Кого я любила.
Тільки мене той узяв,
Що з роду не знала
То за тії перебори,
Що перебирала.
А я тії перебори
Ночами потопчу
За такого я іду
За якого хочу.

* * *

Братова, братова,
Яка ти мені мила,
Що ти мого брата
Без грошей купила.
А не дала грошей,
Ані золотого
Прошу тебе братова
Жалуй брата мого.

* * *

Апчхи, тату, рубай дрова
Я буду ліщину,
А ти, тату, люби маму,
Я буду дівчину.
Тобі тату, журитися
Сіяти, орати
Мені тату журитися,
Де дівчину взяти.
Тобі тату журитися -
Засіяти просо
Мені треба журитися
Дівчину хорошу.

* * *

Подивіться мамо,
Яка гарна пара
Ви зі мною сварилися,
Що я сподобала
Нащо було сваритися,
Нащо було гризти
Подивіться моя мамо,
Які ми паристі.

* * *

Я тобі говорила,
Женися братеньку
Бери мені братову
Високу, тоненьку.
Бери мені братову
Ой, щоб була мила
Ой, щоб тата не сварила,
А маму любила.
Щоб і хату замела
І ложки помила.

* * *

Грайте, музики, грайте на дуди
Хай мому серцю жалю не буде.
Грайте, музики, грайте, бубністи
Будьте здорові всі компаністи.
Будьте здорові ви, мої, тату,
Будете мати широку хату
Широку хату, сумне подвір'я
Вже кінчається моє весілля
Плаче дівчина, ще й вмлівається,
Що вона з дому та й віддається.
Не плач дівчино, не вмлівайся,
Бо ми казали - не віддавайся.
Як ви хотіли, щоб не плакати
Було б мене, зятя, прийняти.

В і в а т и

Дала мене моя мама
На чужеє село
Дай же мені соловейка,
Щоб весело було.

Нащо тобі соловейка
Маєш чоловіка
Буде тобі щебетав
До самого віку.

* * *

Годі, годі, сивий коню,
По полю брикати.
Годі, годі, Іваночку,
До дівчат моргати.
Як не буду вівся їсти -
Не буду брикати.
Як я буду жінку мати -
Не буду моргати.

* * *

А хто хоче пиво пити -
То хай собі купе,
А хто хоче мужа мати -
То хай хлопця любе.
Як я хтіла пиво пити
Я собі купила
Захотіла мужа мати
Хлопця полюбила.

* * *

Дівчата, дівчата
Жаль мені за вами
Послєдню вечерю, вечеряю з вами,
Последню вечерю, послідне снідання -
Більше я не піду з вами на гуляння.

Г а ї в к а

Ой, ходила дівчинонька по полю
Вибирала пшениченьку з куколю.
Їхав козак дорогою, шапку зняв
Боже, тобі дівчинонько, допомагай.
Боже, тобі дівчинонько, допомагай
Буде з теї пшениченьки коровай,
Буде з теї пшениченьки насіння,
Буде в тебе молодої весілля.

На суботу дівчата, на суботу,
Бо я маю на дівчину охоту.
На неділю дівчата на неділю,
Бо я маю на дівчину надію.

Бібліотека-філія
с. Вищі Луб'янки

Доля моя, доля

Доля моя, доля
доленько моя,
чому ти не така
як доля людська.
Батька я не маю,
матері нема,
нема кому любити,
я бідний сирота.
Є у мене доля,
дівчина моя
нехай вона співає
ті сумні слова,
нехай не забуває
про долю козака.

Ой, у полі нивка

Ой, у полі нивка,
Кругом материнка…
Там дівчина жито жала,
Гарна чорнобривка.
Жала ж вона, жала,
Сіла спочивати,
Їхав козак з України –
Мусив шапку зняти.
Мусив шапку зняти,
«День добрий, - сказати, -
Помагай Бог, дівча моє,
Тобі жито жати!»
А дівчина стала,
Йому одказала,
Вона ж йому одказала –
Серденьком назвала.

А вже ж тая слава
По всім світі стала,
Що дівчина козаченька
Серденьком назвала.
А вже тая слава
По всім городочку,
Що дівчина козакові
Вишила сорочку.

Ой, у лузі да калина

Ой, у лузі да калина весь луг іскрасила
Породила стара мати жовніронька – сина.
Породила ж мене мати темненької ночі
Дала мені біле личко і чорнії очі,
Було б мені біленького личка не давати,
Було б мені, моя мати, щастя й долю дати!
Породила мене в святую неділю:
Дала мені лиху долю – де ж її подіну.
Лиху долю ні продати, ані проміняти
Всюди люди лихо знають, не хотять купувати.
Розвивайся, сухий дубе, - завтра мороз буде,
А вже тобі, чорний хлопче, завтра поход буде.
Я морозу не боюся, завтра розвинуся!
Я походу не боюся, зараз виберуся!
Плаче мила, плаче чорними очима
Вечоронька на столі, а смерть за плечима!
Кропить дощик дороженьку, да щоб не куріла,
Ой, порадьте моїй милій, да щоб не тужила!

На купині під осокою

На купині під осокою
там один стрілець вмирав
він стиснув зуби від болю
з рани кров він обтирав.
І тече кров рікою
і спливає на весь світ
там один стрілець вмирає
за ідею, свій нарід.
І гляну вгору
і передам друзям привіт,
друзі, мої, я помираю
я помираю за рідню.
Я умираю не побачу
самостійної доби.

Я віру в те,
що нарід встане
і завзято в бій піде
і тоді в борбі великій
він мене там пом'яне.

Бібліотека-філія
с. Залісці

Ой, у полі озеречко,
Там плавало відеречко.
Соснові кленки, дубове денце
Не цурайся мене серце.
Там плавало ще й другоє
Двоє суток над водою.
Вийди кохана, вийди серденько
Поговоримо з тобою.
Я би рада виходити
З тобой, серце говорити.
Лежить нелюбий на правій ручці,
Я боюся розбудити
Ти, козаче молоденький,
В тебе коник вороненький,
Сідлай же коня,
Виїжджайте з двора,
Бо ти не мій
Я не твоя.
Милий на коня сідає,
До коника промовляє;
Риссю, мій коню,
Риссю вороний
Аж до тихого Дунаю.
Біля тихого Дунаю
Там я стану, подумаю –
Чи мя втопиться,
Чи з коня вбиться,
Ой, чи назад воротиться.
В Дунай впадеш, то заллєшся,
З коня впадеш, то заб'єшся,
А ти до мене, чорнобривої
Та й ніколи не вернешся.

* * *

Наступає чорна хмара,
А за нею сива.
Чи є в світі така друга
Як я, нещаслива.
Ой, на ставу, на ставочку
Качечка ночує,
Не будемо, серце, в парі.
Душа моя чує.
Розкопайте, хлопці, греблю
Нехай вода ллється.
Занехайте те кохання,
Нехай западеться.
Ай як тяжко, ой як важко
Греблю розкопати,
А ще важче, а ще тяжче
Любов забувати.

Від Бабачук Оксани
(пенсіонер)

* * *

Вийшла заміж молодою. Ой-ой-ой.
Тай зустрілася з бідою. Ой-ой-ой.
Ні зварити, ні спекти. Ой-ой-ой.
Ні до людей не піти. Ой-ой-ой.
Білю хату, щітки знати. Ой-ой-ой.
Так навчила мене мати. Ой-ой-ой.
Варю борщ, а він гіркий. Ой-ой-ой.
Печу хліб, а він липкий. Ой-ой-ой.
Один раз я догодила. Ой-ой-ой.
Замість каші борщ зварила. Ой-ой-ой.
Він до мене з кулаками. Ой-ой-ой.
Чого каша з буряками. Ой-ой-ой.
Не пішла до нього спати. Ой-ой-ой.
Він за мною кругом хати. Ой-ой-ой.
Чого б’єш, чого караєш. Ой-ой-ой.
Яку взяв, то таку й маєш. Ой-ой-ой.

В безодні у осоці
Там повстанець умирав
Він стиснув за грудь рукою
Кров із рани спиняв.
Кров лилася поміж пальці
І стікає в Осоку
Там повстанець умирає
За Україну свою.
Він умер закривши очі
І не дивиться на світ,
А тим часом чорні круки
Несуть степовий привіт.
Очі йому видзьобали
Хочуть мозок добувать
Ох нехай нас Бог боронить
В цій осоці умирать.

Михайло Михайлович Косінський

* * *

Ходять кури по току
Кури ж мої, кури
Щоби мені чоловіка
До моєї натури.
Щоб горілки не пив,
Тютюну не нюхав,
Щоб по других не ходив,
Тільки мене слухав.
Щоб води приніс,
Патиків щоб нарубав.
Щоби сів коло мене
І мене цілував.

* * *

Гнівається моя жінка
Ходить та й лає,
Цілий тиждень коло мене
Спати не лягає.
Цілий тиждень коло мене
Спати не лягає,

Бо всі жінки мають шуби,
А вона не має.
Не гнівайся моя жінко
Не гнівайсь ні трішки
Завтра куплю тобі шубу,
Та ще й босоніжки.
Куплю тобі сарафан,
Червону газівку.
Ніхто тебе не впізнає,
Вберу тя як дівку.
А як вийдеш на вулицю,
Скажуть молодиці
То десь якась нетутешня,
Скажуть з заграниці.

* * *

Чорні брови як шнурочки,
повісила на кілочку.
Гарний хлопець ішов,
хап за брови тай пішов.
А я біжу, здоганяю
віддай брови, бо не маю.
Гарні хлопці йдуть до хати
я не маю чим моргати.

* * *

Вийду я у садок
вилізу на грушку.
Всі дівчата в хустинах,
а я в капелюшку.

* * *

А я люблю того хлопця,
що гарно гуляє.
Він широкі штанки має,
порох замітає.

с. Зарубинці. Записано із слів Будник Марії

Бібліотека-філія
с. Заруддя

Прислів'я, приказки, пісні

Яке їхало - таке й здибало.
Два чоботи - пара.
Хто не робить, той не їсть.
З лежі – немає одежі.
Хто спить, той їсти не хоче.
Яка хата, такий тин,
Який батько, такий син.
Як вовка боятися, до лісу не йти.
Куда голка, туда нитка,
Обертайся груба литка.
Як би в роті виросли гриби,
То не треба до лісу іти.
Терень, терень, ще завтра буде день.
Без труда, не виймеш рибки із пруда.
Скажи хто твій друг, і я скажу хто ти.
З ким поведешся, того й наберешся.
Говорили, балакали, сіли і заплакали.
Говори до гори, а гора горою.
Мовчи глуха, менше гріха.

П і с н і

А мій батько був чудак,
А я в нього вдався,
Мого батька повісили,
А я відірвався.

* * *

Нема жінки в понеділок, нема у вівторок,
А як прийшла у середу, то вже без пацьорок.
Не бив жінки я ніколи, тепер бити мушу.
Пропила вже коралики, то ще проп'є душу.

* * *

Прийшов я до дівчини, кажуть мені сісти,
Дають мені бараболі з огірками їсти.
Я на тії бараболі, басом поглядаю,
На полиці вараниці, я до них моргаю.
Погасили каганець, полягали спати,

А я тії вараниці зачав притягати.
Я за тії вараниці та й тікати із хати,
А за мною дядько з ціпом та став доганяти.
Ой, тікав я, тікав через перелази,
Мене дядько ціпом, ціпом, аж чотири рази.

* * *

Наварили баби тіста,
Часником натерли,
А дідусі наїлися,
Аж ноги задерли.

* * *

Ішов дід на обід,
Баба на хрестини.
Прийшов дід без чобіт,
Баба без хустини.

* * *

Ішов Гриць з вечорниць
Темненької ночі,
Сидить жаба на пеньку,
Витріщила очі.
Я до неї гиля, гиля,
А вона присіла,
Щоб не коник, не нагайка,
Була б мене з'їла.
Щоб не коник, не нагайка,
Та не тая дудка,
Щоб не тая дівчинонька
Не був би я тутка.
Щоб не тая дівчинонька,
Та не її мати,
Була б мене жаба з'їла,
Коло її хати.

Бібліотека-філія
с. Іванчани

Кожне село має свої традиції, звичаї, обряди, свій фольклор.

Село Іванчани можна віднести до одного з таких сіл. Воно теж має свої звичаї. Особливо весело і цікаво проходить в селі весілля.

Гостей молода з дружками просить за тиждень наперед – у неділю. Вбираються вони у вишиті сорочки, малинові спіднички, жупани. Голови перев'язують червоними стрічками. Заходять молоді у хату, вітаються. Перша дружка кланяється промовляючи:

- Молода просить благословення, - потім молода, а потім друга дружка. Тоді стають в рядок і кланяються всі разом три рази промовляючи ті самі слова. Потім молода запрошує на своє весілля і попрощавшись, виходить з хати.

У четвер перед весіллям сходиться молодь і плетуть різку – без якої на весіллі не обійтися. Плетуть її з зеленого барвінку приспівуючи:

Вінку мій вінку
зелений барвінку
тримала м тя в скрині,
в самій середині.

Перед тим як йти до шлюбу всі близькі родичі: тато, мама, брати, сестри, бабусі, дідусі, хресні батьки збираються в хаті. Молода (молодий) кожному з них кланяється. Люди тим часом співають:

Перший раз поклонися…батькові зо сто раз.

І так співають кожному, потім:

Тебе матінка годувала
Низенького поклону дочекала.

Свати вітають сватів, яким віддають свою дочку за невістку:

Несу своїй свасі
водиці з криниці,
щоби не робила
між дітьми різниці.
Я би тобі свахо,
навіть меду дала б,
щоби шанувала,
бо то ще дитина,
болить мене серце
через твого сина.

Вітання сватові:

Налляла горілки
і прошу, щоб пити
Дай нам Боже, свату,
завжди в згоді жити.
Щоб ми си любили,
щоб ми си годили,
щоб маковим зерном
ми си розділили.
Щоб разом сіяли

і разом збирали,
щоби з нас си свату
люди не сміяли.

Перед перепоєм співали молодим і батькам:

Ой, летіли білі гуси через сад
і кликали … (дівчиноньку) на посад.
- Ой, що ж вам білі гуси до того,
та й до мого посадоньку славного.
- А є в мене батенько до того
тай до мого посадоньку славного.
- Ой, матінко-голубонько
перепийте до мене,
із повною повненькою
із доброю доленькою.
- А що маю, перепиваю,
щастя й долі не вгадаю.

Співають, коли забирають молоду:

- Ой, сідай, сідай, кохання моє,
Ніц не поможе плакання твоє.
- Чотири коні стоїть у возі
Ніц плакання не поможе, кохання моє.
- Ой, як я маю з вами сідати?
маю батенька, жаль покидати.
- Дякую тобі батеньку,
що водив мя за рученьку,
більш не будеш.
- Ой, як я маю з вами сідати?
маю матінку, жаль покидати.
- Дякую тобі матко
що чесала косу гладко,
більш не будеш.
- Ой, як я маю з вами сідати
маю сестричку, жаль покидати.
- Дякую тобі сестричко,
цілувала мене в личко,
більше не будеш.

В і в а т и

Як даєте, мамо,
заміж молодую
то дайте за мною
криницю з водою.

Криницю з водою
корову з телятком,
щоб я не ходила
по селі з горнятком.
Дайте мені, мамо
два буханці хліба,
я там не робила
що ж я буду їла.
Я там не робила,
авансу не брала
як же я си буду
до їх хліба брала.

* * *

Козаче, козаче
тото добре робиш
береш ту дівчину,
що до неї ходиш.
Говорили люди,
як в зимі, так в літі,
що ти їй не візьмеш
ніколи на світі.
А я з гори їхав, їхав
до гори бичую,
Через тую чорнявую
вдома не ночую.

* * *

Ой, пішла я жати в поле
Покусали мене бджоли
Не так бджоли, як той труть.
Вкусив мене не як будь.
Вкусив мене за коліно,
Аж ми серце заболіло.
Вкусив мене звис окости
Аж тріщали мої кості.
Як жнива настали
А я пішла жати
Сонечко пригріло
А я лягла спати.
Я си файно спала
Ще й си файно снило
Я си пробуджаю
Сонечко спочило.

Люди си пожали
Мають що складати
Я си оглядаю
Аж три снопи маю.
Заким поскладала,
Заким поносила,
То вечірня зірка
Мені засвітила.

* * *

- Ой, добраніч мій миленький,
добраніч, добраніч.
- Подай мені свою ручку
під голову на ніч.
- Ай покочу злотий перстень
покочу, покочу.
Я вас хлопці так не люблю
я з вами си дрочу.

* * *

Ой, червоне теє ябко
В коробці, в коробці
А я собі молоденька
Люблять мене хлопці.
А я хлопець з висока
Маю пальці з будяка.
А пагністі з фіялок
Маю щастя до дівок.

На проводах до армії співали такі пісні:

Тернопіль мій, Тернопіль мій,
Моя ти батьківщино,
Через тебе Тернопіль мій
Покинув я дівчину.

Приспів

Я пам’ятаю, як в цей час
Ти плакала з мною
І на прощання раз у раз
Махала хустинкою.
Коли калина не цвіте.
То не ламай калину.
Коли ти в армію ідеш,
То не кохай дівчину.

Приспів

Коли калина відцвіла
Тоді ламай калину
Коли ти з армії прийшов
Тоді кохай дівчину.

* * *

Виряджала мати
сина у солдати
молоду невістку
зелений льон брати.
Ой, іди, невістко,
зелений льон брати
більше не вертайся
до моєї хати.
Брала льон невістка,
брала, вибирала
та посеред поля
тополею стала.
Прийшов син із війська
Питається мами:
«Ой, мамо, ой мамо,
що то за причина
що посеред поля
росте тополина».
Не питайся сину,
тай за ту причину
бери топір в руки
рубай тополину.
Як ударив вперше
вона си схилила,
ударив вдруге, втретє
та й заговорила.
Не рубай мя, милий,
я твоя миленька,
подивися в листі -
дитина маленька

Пісня обжинкова:

Ой, слава тобі Боже,
Зібрала ж своє збоже
Зібрала і звозила
І в стиртоньки зложила.

Котися вінок з поля
До самого покоя
Ой, вийди паночку вийди
Від нас віночок прийми.

* * *

По садочку я ходив
Черешеньки я садив
І ягоди рвав я
Дівчатам давав я
Котрих я любив.
А як я си нагадав
Котрій я найбільше дав
Пирогів зварила
Мене запросила
Я си поснідав.
Стій козаче, ще не всьо
Пішла дівча по вино
Склянку наливає
І си усміхає
Пий, козаче, всьо.
Випив склянку, випив дві
Зашуміло в голові,
Буде смерть мені.
А я, хлопець, гроші мав
Між дохторів я си вдав
Дохтори узнали
Чари відібрали
Я, хлопець, гуляв.
Гуляв рочок, гуляв два
Ходить дівчина сумна
Тре перепросити
З нею си женити
Кращої нема.

Пісня тюремна:

Сонце сходить і заходить
В моїй тюрмі все темно
День і нічку вартовії
Стережуть моє вікно.
Стережіть мя стережіть мя
Мені звідси не втікать
Не такії то кайдани
Щоб я міг їх розірвать.

Ті кайдани сталевії
Ті кайдани залізні
Не пірвуть вас мої руки
Не поріжуть вас ножі.
Просидів я один рочок
Просидів я другий рік
Прийшли мої товариші
Визволять мене на світ.
Одну браму розвалили
Другу браму розтягли
Взяли мене за рученьки
На світ божий вивели.

Пісня повстанська:

Ніч була спокійна
В селі було тихо
Тихим ходом в село
Заїздило авто.
Розбіглися кати
Попід наші хати
Арештують друзів
За підпільну працю.
Арештують друзів,
В'яжуть на зад руки
Забирають друзів
До тюрми на муки.
Б'ють по плечах нагаєм
Ти, Бандеро, кидай зброю
Ходи з нами десь підем.
Розкажи нам, покажи нам,
Де в селі квартирував
Де ти любку чорнобриву
Щовечора обнімав.
Мене били й катували
Я нічого не сказав
Тільки важко на серденьку
Ісуса з небес благав.
Ой, Ісусе милий Боже,
Всі ти муки вознеси
Нашу неньку Україну
Від всього злого стережи.

Бібліотека-філія
с. Киданці

Ягілки: гаївки

Ми голубку ізловили,
Кругом неї обступили,
Ой, голубко, чого тужиш?
- Вибирай си, кого любиш.
Кругом тебе жваві хлопці,
Самі гарнії молодці
Ой, бровоньки чорненькі,
Усі вони молоденькі.
- Як же мені не тужити,
Нема мені тут з ким жити,
Усі гарні до одного,
Лиш нема тут миленького.

* * *

Там на ставі, на ставочку,
Плили качки по рядочку,
Кожна качка за качкою,
Кожна має пару свою.
А я бідна, нещаслива,
Свою пару загубила,
Обізвався Господь з неба:
«Тобі пари ще не треба»,
Обізвався Господь: «Донько,
Не журися, сирітонько,
Я за тебе пам'ятаю,
Я для тебе пару маю».

* * *

Котилися бочілки
З медом, горілками.
Хвалилися мужики
Своїми дочками:
«Ой, нема то невісточки,
Як в нашого війта,
Хорошая, прибраная,
Тільки не робітка.
Купив її новий серп –
Кинула за себе.

- Я не жала в свого батька
І не буду в тебе.
Купив її нову ложку –
Прийняла до себе.
- А я їла в свого батька
Буду їла в тебе».

* * *

- Куди ідеш, Романочку, Романочку?
- На ярмарок, мій паночку, мій паночку.
- А що везеш, торгувати, торгувати?
- Везу дівчат продавати, продавати.
- А по чому, Романочку, Романочку?
- Сто грейцарів за дівочку, за дівочку.
- Що так дорого Романочку, Романочку?
- Бо їх мало, мій паночку, мій паночку.
- Куди їдеш, Романочку, Романочку?
- На ярмарок, мій паночку, мій паночку.
- А що везеш, Романочку, Романочку?
- Везу хлопців продавати, продавати.
- А по чому, Романочку, Романочку?
- Сто на грейцер, мій паночку, мій паночку.
- Що так мало, Романочку, Романочку?
- Їх багато, мій паночку, мій паночку.

П і с н і

Заквітчали дівчатонька
Стрільцеву могилу,
Замість мами заквітчали
Стрілецькую милу.
Невеликий хрест з берези
Заплели віночком,
Замість мами заплітають
Косу барвіночком.
І пісочком висипали
Стежечку довкола,
Замість мами постелили
Рушник до престола.
Схилилися дві черешні
Наліво й направо,
А на вітах вітер грає
Про стрілецьку славу.

В і в а т и

Ой, не буду женитися
Аж за літ п’ятнадцять,
Коли дівки потаніють
Копійок на двадцять.
Взяв би милу з Тернополя –
Вона в капелюсі.
А я скажу, люди добрі,
Що її боюся.
Взяв би милу зі Збаража
Та грошей не маю.
А я хлопець молоденький
То ще погуляю.
Женили мя моя мама,
Женили, женили,
Аж на мені ясенові
Гралі поломили.
Ой, горіла скирта сіна
На всі штири боки.
Ой, буду я кавальєром
Чорти знають доки.
Нащо мені женитися,
Нащо мені жінки,
Коли мені молодиці
Купують горівки.
Ой, що то за парубок,
Що так заходився,
А борода як у цапа, -
Сім літ не голився.

К о л и с к о в і

Ой, ну-ну-ну, котино,
Засни мала дитино,
Засни, засни, задрімай,
Та нічого не думай,
Тільки спатки лягай.

* * *

Дам Іванкові калачі,
Щоб спав вдень і вночі,
А вночі – на печі,
А вранці – на лавці,

А вдень – у колисці,
А ввечері – у сінях
На пухових подушках.
Мати буде колисати,
Івасика годувати.

* * *

Ой, ходить сон коло вікон,
А дрімота коло плота,
Питається сон дрімоти:
- Де ми будем ночувати?
- Де хатинонька тепленька,
Де дитинка маленька,
Там ми будем ночувати,
Мале дитя колихати.

З а б а в л я н к и

- Тосі, тосі, свині в горосі,
А телята в капусті,
А Івась на грушці.

* * *

- Лади – ладусі,
- Де були? – В бабусі.
- Що їли? – Кашку,
- А що пили? – Бражку.
- А що на закуску?
- Хліб та капустку.
Гай, гай на бабину хату калачі їсти.

Щ е д р і в к и

Ой, сивая та і зозуленька
Приспів:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!
Усі сади та і облітала Пр.
А в одному так і не бувала Пр.
А в тім саду три терени Пр.
У першому – красне сонце Пр.
У другому – ясен місяць Пр.
А в третьому – дрібні зірки Пр.
Ясен місяць – пан господар Пр.
Красне сонце – жона його Пр.
Дрібні зірки – його діти. – Приспів.

* * *

Добрий вечір тобі, пане господаре
Приспів: Радуйся!
Ой, радуйся, земле,
Син Божий народився!
Застеляйте столи та все килимами Пр.
Та кладіть калачі з ярої пшениці Пр.
Бо прийдуть до тебе три празники в гості Пр.
Ой, що перший празник – Святеє Рождество Пр.
А вже другий празник – Святого Василя Пр.
А вже третій празник – Святе Водохреща Пр.
А що перший празник зішле тобі втіху Пр.
А що другий празник зішле тобі щастя Пр.
А що третій празник зішле всім нам долю Пр.
Зішле всім нам долю, Україні волю Пр.

* * *

Коляд, коляд, колядниця,
Добра з медом паляниця,
А без меду не така,
Дайте дядьку п’ятака!
Як не даси п’ятака,
Візьму вола за рога,
Та виведу на поріг
Та викручу правий ріг,
Буду рогом трубити.
Щедрівочка щедрувала:
- Що ти тітко напекла
Неси швидко до вікна.

* * *

Я маленький сівачок,
Дайте гроші в кулачок,
Не давайте копійки,
Бо діряві кишеньки,
А давайте паперові
Будьте, люди, гонорові.

Бібліотека-філія
с. Кобилля

П р и к а з к и

- В пошанівку здротований горщик довше служитиме, як не в пошанівку новий горщик.
- Доброго корчма не зіпсує, а поганого церква не поправить.
- Глядить чобіт чобота, а ходак ходака, бо то пара така.
- Знайся кінь з конем, а віл з волом.
- Не йде дівка до церкви Богу молитися, а йде на хлопців дивитися.
- Його хоч до сала прив'яжи, та все одно буде, як драбина.
- Якщо повна скриня, значить, в хаті добра господиня.
- Любиш троянду – мирися з колючками.
- Якщо в стодолі не молотиться, то в хаті колотиться.
- З чужої торби хліба не шкодують.
- Мати дочку хвалила, поки з рук не звалила.
- Не кажи «гоп», як не перескочив.
- На чужий коровай, рот не роззівай.
- Якщо хочеш, щоб щось було зроблене добре, то зроби це сам.
- Чужими руками, добре попіл розгрібати.
- Як умію, так і пію.
- Де великі хвальби, там порожні торби.
- Якби то знаття, що в кума пиття, то і дітей би забрав.
- Чия б мичала, а твоя б мовчала.
- Ніколи не хвали себе, поки люди не похвалять.
- Слізьми горю не зарадиш.

Пісня села Кобилля

У селі Кобилля
Ранку зимового
Заплакали люди
З жалю великого.
Український відділ
Повстанців героїв,
В селі готувався
До великих боїв.
Кляті сталіністи
Село обступили,
Щоб оборонитись
Вже не було сили.

Прощай Україно,
Ми йдем до могили.
Ниви наші рідні,
Ми вас боронили.
Ой, там коло церкви
Висока могила
Повстанців-героїв
Вона схоронила.

Бібліотека-філія
с. Малі Вікнини

Пісні старовинні зі спогадів
Гушпет-Бойко М. Т. (1932 р. н.)
Душко-Бас О. М. (1925 р. н.)

П і с н і

Посіяла огірочки
В чотири рядочки
Не бачила миленького
Аж чотири рочки.
А на п'ятий побачила,
Як череду гнала
Не сказала «Добрий вечір»,
Бо мати стояла.
Бо мати стояла,
А батько дивився
Не сказала «Добрий вечір»,
Що би не сварився.
Посіяла огірочки
Близько над водою
Тепер ходжу, поливаю
Дрібною сльозою.

* * *

Рибалка молоденький
Над річкою сидить,
А очерет густесенький
Од вітру шелестить.
Одну очеретину
Рибалочка зломив
З тої очеретини
Сопілочку зробив.

На тій сопілочці
Заграв все, що знав
Чарівний світ впізнав.
Сопілочка благала:
«Прошу тебе не грай,
Не край мого серденька
Жалю не завдавай».

* * *

Із-за гори кам'яної
Орлики літають
Не зазнала розкішоньки
Вже й літа минають.
Запрягайте коні в штори
Коні воронії
Та й поїдем доганяти
Літа молодії.
Ой, догнали літа мої
На кленовім мості
Ой, верніться, літа мої
Хоч до мене в гості.
Не вернемось, не вернемось
Немає до кого,
Бо не вміла шанувати
Ти здоров'я свого.
Із-за гори кам'яної
Голуби літають
Не зазнала розкішоньки
Вже й літа минають.

с. Віктини Гушнет-Бойко
Марія Трохимівна (1932 р. н.)

* * *

Як знала мати
Нас двох розлучати,
Тепер знай мати
Нас двох поховати.
Сина поховала
Поміж вишеньками
А сую невістку
Межи доріжками.
На синові саджу
Червону калину,
А на тій невістці

Суху деревину.
Червона калина
Всихати думає,
Суха деревина
Листочки пускає.

* * *

Піду в ліс по дрова
Наломлю я лому
Завів мене дурний розум
В чужую сторону.
В чужії сторонці
Ні отця, ні неньки
Розболілась головонька
І щемить серденько.
Зав'яжу я головоньку
Шовковим платочком
Перекажу до родини
Сизим соколочком.
Шовковий платочок
Головки не зв'яже
Сивий соколечко
Правдоньки не скаже.
Зірву з ружі квітку
Та й пущу на воду
Плини з ружі квітка
Та й до мого роду.
Плила, плила квітка
При бережку стала
Вийшла мати воду брати
З ружі цвіт впізнала.
Ой, чого ти, руже-квітко,
На воді зів'яла
Ой, чого ти, моя доню
Така марна стала?
Чогось тобі, моя доню,
Мед-вино не п'ється
Чомусь тобі, дитинонько,
З милим не живеться.
Така доля у невістки
Як уже прийдеться.

с. В. Вікнини Душко-Бас
Ольга Мефодіївна (1985 р. н.)

Бібліотека-філія
с. Нижчі Луб'янки

Українські традиційні весілля неможливо собі уявити без пісень. Вони невід'ємна складова частина гучного, багатолюдного яскравого обрядового дійства, яке тривало кілька днів і мало окреслений сценарій з головними і другорядними дійовими особами та виконавцями.

Не обходилось і без глядачів – запрошених близьких і далеких родичів, сусідів, друзів або й не запрошених односельчан, які зачувши музику і співи, просто заходили подивитись, як вбрані молоді, як виконуються встановлені звичаєм дії, як грають свої ролі свати й свашки, дівчата-дружки і хлопці-дружби та інші весільні гості. Весільні пісні легко вирізнити серед величезного масиву обрядової і не обрядової лірики.

Ось деякі з них записані завідувачкою бібліотеки-філії с. Нижчі Луб'янки Твердою Марією Богданівною від жителів с. Вищі Луб'янки – Мороз Михайлини, Скрипник Ярослави, Кальби Ганни.

Весільні пісні

Плетіння різки

Початок різки

Благослови, Боже,
Пречиста Діво Мати,
Різочку починати.
Плетися різко гладко – 2 рази
Як червоне ябко
Бо підеш межи люди – 2 рази
Наша славонька буде.
Будуть люди судити, – 2 рази
Що не вміли робити.

Кінець різки

Плелисьмо різки, вінки – 2 рази
Напилися горілки.

Молода

Кидаю на вас тим сміттям,
Щоб ішли тим самим путям.

Поклін батькам

(коли батьки живі)

Чорная тернинонько – 2 рази
Ти, Марусю, дитиноньоко
Приступися близесенько – 2 рази
Поклонися низесенько.

Батенькові, матіноньці
І всій своїй родиноньці.
Ой, повтори, Марусенько, повтори,
Низесенько батенькові поклони.
Не рік, не два
Тебе батько годував
Зак ся твого поклононьку дочекав.
Ой, повтори, Марусенько, повтори,
Низесенько матіноньці поклонись.
Не рік, не два тебе матінка годувала
Зак ся твого поклононьку дочекала.

Поклін хресним

Вклонися родині – 2 рази
Вклонися ще й чужині
Старому і малому і Богові святому.

Коли одного з батьків немає

Хиляються ворота
Вклоняється сирота
Сироті ся серце крає
Що матіноньки (батенька) немає.

Кропить мати водою

(свячена вода, пшениця, копійки)

Кропи нас матінко – 2 рази
Свяченою водою – 2 рази
Доброю доленькою.

Як ідуть до шлюбу

Копав же я криниченьку
Неділеньки дві,
Любив же я дівчиноньку
Людям, не собі.
Приспів:
Ой, жаль, жаль її серцю буде,
Візьмуть єї люди,
Єї люди, моя не буде.
Візьмуть її люди,
Моя не буде.
Ой, жаль, жаль.
Вже до теї криниченьки
Стежки заросли,
А вже ж мою дівчиноньку
Сватати прийшли.

Приспів …

А вже з тої криниченьки
Орли воду п’ють,
А вже мою дівчиноньку
До шлюбу ведуть.

Приспів …

Ой, жаль, жаль
Не помало,
Любив дівчину змалу – 2 рази
Любив та й не взяв.

Приспів …

Один веде за рученьку.
Другий за рукав,
А мені ся серце крає
Любив – та й не взяв.

Приспів …

Привели її до церковці,
Тепер ти моя.
Вона стала відказала,
Неправда твоя.

Приспів …

А як стали на рушник,
Тепер ти моя.
Вона стала заплакала,
Недоле моя.

Приспів…

* * *

Ой,на горі церква
Морозом припала
Молода дівчина
З козаком шлюб брала.

Ой, шлюбе мій шлюбе
Силований шлюбе.
Скажи мені правду
Чи гаразд ми буде?

Гаразду не буде,
Як він тя не любить,
Як він тя не любить,
То бити тя буде.

Коли молодий
приходить по молоду

Мати зятя вітає,
Аж кожух вивертає -
Щобись був багатий,
Як кожух пелехатий.

Коли забирає молоду

Приспів:

Ой, сядай сядай,
Кохання моє,
Ніц тя не поможе
Плакання твоє.
Штири коні стоять в возі
П'ятий фірман на порозі,
Кохання моє – 2 рази.

Як же я буду з вами сідала?
Я ще батенькові не дякувала.
Дякую тя, мій батеньку,
Щось виховав мня змаленьку
Більше не будеш – 2 рази.

Приспів

Як же я буду з вами сідала?
Я ще матіноньці не дякувала
Дякую тя, моя мамцю,
Щось будила мене рано.
Тепер не будеш – 2 рази.

Приспів

Як же я буду з вами сідала?
Я ще віконцям не дякувала.
Дякую вам, віконця,
Щом вечеряла до схід сонця.
Тепер не буду – 2 рази.

Приспів

Як же я буду з вами сідала?
Я ще порогам не дякувала.
Дякую вам, пороги,
Де ходили мої ноги.
Більш не будуть – 2 рази.

Приспів

Як же я буду з вами сідала?
Я ще сестричкам не дякувала.
Дякую вам, рідні сестри,

Хто ж вам буде коси плести?
Вже я не буду – 2 рази.
Приспів
Я же я буд з вами сідала?
Я ще образам не дякувала.
Дякую вам, образи.,
Що вквітчала вас три рази,
Більше не буду.

Як молодий приводить молоду

Відчиняй мати фіртку
Ведем тобі невістку.
До комори ключницю – 2 рази
До хати робітницю.

Після весілля на другий день збиралися гості.

Не лякайся свахо
Що нас йде багато
Нас тільки 103
На подвір'ячко твоє
А сваха ся злякала – 2 рази
За двері ся сховала
Свахо ся не лякай
До хати запрошай.
Не дайте нам стояти
Пустіть нас до хати,
Бо ми люди з дороги – 2 рази
Дуже болять нас ноги.

- Було собі стільці взяти
- Було си посідати.
- Ми з дороги зблудили
- І стільці погубили.
- Було горілки не пити
- І стільців не губити.
- Ви ще нам не давали
- Що би сьте випоминали.

За столом

Свахо моя, гарна,
Свахо моя, пишна,
Бо ми дуже раді
Що ти до нас прийшла.

Витай свахо в гості
З свею родиною,
Бо ми дуже раді
Твею дитиною.
Задудніли коні на тесовім мості
Я прийшла до хати
Витай, свахо, гості.

Витай свахо

Чи мені так Бог дав,
Чи Божая Мати,
Що прибули гості
До моєї хати.
Чи мені так Бог дав,
Чи святий Микола,
Посідали гості
Надовкола стола.
Чи мені так Бог дав,
Чи свята Варвара,
Посідали гості,
Аж ся вгнула лава.
Чим будемо мати
Тим будем приймати,
А за решта гості
Просим вибачати.

Г а ї в к и

Заспіваймо паняночки

Заспіваймо паняночки
Веселої гаївочки,
Ней ся мати утішає
Ісус з гробу воскресає.
Най воскресне, най прибуде
Поміж українські люди,
Най воскреснуть з могил тії
Наші стрільці січовії.
Най воскресне Україна
Сріблом, злотом замаїна.
Нарід її привітає,
«Ще не вмерла» заспіває.
Ще не вмерла твоя слава,
Що 500 літ в степу спала.

Скакала жабка

Скакала жабка
Понад річкою – 2 рази
За нею козак
Та й з уздечкою – 2 рази
- Утікай жабко,
Бо тя злапаю – 2 рази
Поїдем з тобов,
Аж до Дунаю – 2 рази.
В Дунаї вода –
Будемо пити – 2 рази
Там є дівчина -
Будем любити – 2 рази.

Кривий танець

Ми кривого танцю йдемо
Йому кінця не знайдемо.
Ані кінця, ані ладу,
Не впізнати котра ззаду.
Ми кривого танцю йдемо
Йому кінця не знайдемо.
Ой, то вгору, то вдолину,
Ой, то в рожу, то в калину.

Роман зілля копає

Роман зілля копає – 2 рази
Та й сам його не знає – 2 рази
То Романе – бар вінець, бар вінець – 2 рази
Та й дівчатам на вінець, на вінець – 2 рази

Ой летіли дикі кози

Ой, летіли дикі кози
Залетіли в густі лози.
Я з щіткою, гребінкою
Веретеном, кужілкою.
Ой, летіла дика гуска,
Та й напала хлопців куска,
Ой, летіла дика качка,
Та й напала хлопців сплячка.

А вже весна

А вже весна,
А вже красна,
Із стріх вода капле.
Із стріх вода капле.

Молодому козаченьку
Мандрівочка пахне – 2 рази.

Рута і ворота

Рута і ворота – 2 рази
А хто ж воріт кличе? – 2 рази
Маленьке дитятко – 2 рази
А чим воно бавить? – 2 рази
Червоним яблучком – 2 рази
Чи же ж воно крає? – 2 рази
Золотим ножичком – 2 рази
Ой, ще нам замало – 2 рази
Ми ще вам додамо – 2 рази
Що ж ви нам додасте? – 2 рази
Корову з телятком – 2 рази
Ой, ще нам замало – 2 рази
Ми ще вам додамо – 2 рази
Що ж ви там додасте? – 2 рази
Хлопця з дівчиною – 2 рази
Ой, ще нам замало – 2 рази
Ми ще вам додамо – 2 рази
Що ж ви нам додасте? – 2 рази
Діжку з розчиною – 2 рази
Ой, ще нам замало – 2 рази
Ми вже не даємо – 2 рази
Бо ми не беремо – 2 рази.

Народні пісні

На вулиці музиченька грає

На вулиці музиченька грає
Погуляти мати не пускає.
- Ой, мамцю, мамцю,
Що ти наробила?
Там Василь чекає,
А ти не пустила.
Правда, люди, правда,
Що ж його робити?
Мабуть з Василечком
Хочуть розлучити.
Посилала мати мене до криниці:
- Принеси ти, доню, чистої водиці.
Тільки вийшла з хати
Василика стріла

Трішки постояла
Нічка пролетіла.
Правда, люди, правда
Сварилася ненька,
А хіба ж я винна,
Що я молоденька
Посилала вранці мене мати:
- Іди в поле доню жито жати.
Снопика пожала, сіла спочивати
Десь узявсь Василько
Мені помагати.
Правда, люди, правда,
Що ж його робити.
А що ж мені мати
Буде говорити?
Говорила мати, та ще й сварилася:
- У кого ти доню така вродилася?
- Трішечки на тебе, трішечки на тата,
А хіба ж я, мамцю,
В цьому винувата?
Правда, люди, правда,
Що ж його діяти?
Поки молоденька
Кортить погуляти.

Бібліотека-філія
с. Новий Рогівець

Українські народні приказки про кохання

. Любов сильніше смерті.
. Любов – не пожежа, займеться, не погасиш.
. Любов, як перстень, немає кінця.
. Нужда у вікно, а любов у двері.
. Не вповала на худобу, а на вроду,
. Хоч у курені, аби до серця мені.
. Хоч борщ без сала, аби душа пристала.
. Сухар з водою, аби серце з тобою.
. Різні по вдачі – міцні на любов.
. Старої любові і іржа не їсть.
. Куди серце лежить, туди й око гледить.
. До любові небоги, нема далекої дороги.

. Дума думу чує, а серце – серцю вість подає.
. Нехай мене той займає,
Хто у серці любов має.
Нехай мене той голубить,
Що мене він вірно любить.
. Люблю свою любку, як голуб голубку.
. В неї брови до любови, а устоньки до розмови.
. Хто любить ревне, жаліє певне.
. Волос сивіє – голова шаліє.
. Хто п’яницю любить – вік собі губить.
. В кого чорний вусок,
Тому рибки кусок,
В кого сива борода,
Тому й юшки шкода.
. Їж з голоду, люби змолоду.
. Кому як мара, йому зоря.
. Не поможуть і чари, коли хто кому не до пари.
. Кров не вода – серце не камінь.
. Закохався, як чорт в суху вербу.
. Як вигляне у вікно, то три дні собаки брешуть,
а одна як придивилася той сказилася.
. Дівчина, як квіточка – з нею рай,
а чужої молодиці не чіпай.
. Хоч ти і люба, а не чіпай мого чуба.

Бібліотека-філія
с. Охримівці

«Ой, на ставу, на ставу»

Ой, на ставу, на ставу
Писар гуси зганяє,
На дудочку виграє,
На молодців моргає.
А ви хлопці, молодці
Перекажіть дівонці,
Нехай вона заміж йде
Вона мене не діжде.
Дівчина ся дочула
В тихий Дунай дунула
Накопала коріння
З-під білого каміння,

А ще корінь не скипів,
А вже милий прилетів.
- Ой, чого ж ти прилетів,
Як ти мене не схотів.
- Як би я тя не хотів,
Я б до тебе не летів.
Привіз мене вороний
До дівчини на спокій.
До дівчини Марини
На білії перини,
До дівчини Гануськи
На білії подушки.

«Любив, та й кохався»

Любив, та й кохався
Козак з дівчиною,
Мати збороняла
Женитися з нею.
- Козаче, козаче,
Твоя мати знає
Для твого серденька
Іншої шукає.
- Ней вона шукає,
Може не шукати,
А я йду на цвинтар
Могилу копати.
- Копай козаченьку
Копай широченьку,
Щоб ми полягали
Обоє, серденьку.
Копай, козаченьку,
Не вставай копати,
А я йду додому
В строй ся вбирати.
Українську ленту
До боку чіпати,
А мати почула
Аж ся здивувала.
- Доню ж моя, доню,
Де ти ся зібрала?
Збираюся мамцю
В далеку дорогу
На смерть гонорову.

А моя матінка
Зі страху зомліла,
А доня чим скорше
На цвинтар побігла.
Зак мою матінку
Водом відділяли
Вони на цвинтарі
Вже ся постріляли.
А як ся стріляли,
То лист написали
Сивим соколоньком
Мамі передали.
Сивим соколоньком
Мамі передали,
Де двох ся кохає,
Щоб не розлучали.

Бібліотека-філія
с. Старий Збараж

Дата: 17 січня 2009 року, с. Верняки
Збирач: Ратушна Марія Степанівна
Виконавець: Валігура Данило Константинович

Козацькі думи

Полягла козацька молоденька голова,
Як од вітру на степу трава,
Слава не вмре, не поляже,
Лицарство козацьке всякому розкаже!..
Ой, полем киліїмським,
Та шляхом битим гординським
Ой, там гуляв козак Голота,
Не боїться ні огня, ні меча,
Ні третього болота.
(Козак Голота)

У Збаражі на границі,
Де фортеця над Гнізна-рікою
Там стояв Богдан Хмельницький
Під обителем-монастирем над Замковою горою.

Що на Чорному морю
На тому білому каменю
У потреби царські,
У громаді козацькій,
Много там війська понижено.
У три ряди бідних безчасних невільників посажено
По два та й по три до купи посковано,
По двоє кайданів на ноги покладено,
Сирою сирицею назад руки пов'язано.

(Невільницький плач)

Дата: 23 червня 2009 р., с. Старий Збараж
Збирачі: Каліновська Ірина, Яніцька Ірина,
Загурська Віра, Прейзнер Мар'яна;
Виконавець: Гойсан Зеновій Олексійович.

Календарно-обрядова лірика

Щедрівка

Ой, соколе, соколоньку,
Не вий гнізда на дубоньку,
Бо ся дубок розвиває,
Та ти гніздо роздруляє.
Ой, соколе, соколоньку,
Не вий гнізда на орішку!
Будуть люди оріх рвати,
Твоє гніздо обдирати.
Ой, соколе, соколоньку,
Увий гніздо на яворі.
Явір буде розростати,
Твоє гніздо прикривати.

Ліричні пісні

Мені тринадцять літ минало,
В ту пору як сади цвіли,
Я про кохання ще й не знав
З тобой знайомі не були.
Тобі до мене недалеко,
Я задививсь на твій стан,
Довго стояла під вербою,
Поки вечірній впав туман.

* * *

Козак від'їжджає до бою,
Свій край боронить від ворогів,
Прощався з матусею дуже старою,
Просив доглядати він її.
Матуся за сином на шлях виходила,
І ждала його восени,
Лише одна мила не плаче зрадлива,
Не жде козаченька з війни.
Лише одна мила не плаче зрадлива,
Не жде козаченька з війни.
З чужими жартує, весілля готує,
Сидить вишиває рушники,
Вертаються з бою козаченьки славні,
Лунають музики і співи.

Короткі пісеньки

Коломия, Коломия, ще й коломийочка,
Кось би ся не розпадала, як біла сорочка.
Коломия, Коломия, Коломия - місто,
А я люблю дівчиноньку,
Як пшеничне тісто.

Дата: 23 червня 2009 р., с. Старий Збараж
Збирачі: Каліновська Ірина, Яніцька Ірина,
Загурська Віра, Прейзнер Мар'яна;
Виконавець: Гойсан Стефанія Василівна.

Календарно-обрядова лірика

Щедрівка

На панськім городі росла лілія,
Хто ж її посадив?
Як садила – поливала,
Лілія се розцвітала,
Красна лілія, красна лілія.
Прийшов до неї братик її:
- Дай мені, Ірусю, листок лілії.
- Не дам, не дам, бо не маю,
На віночок ми тримаю,
Красна лілія, красна лілія.
Прийшов до неї батечко її,
Прийшла до неї матінка її,
Прийшла до неї сестричка її.

- Дай мені, Ірусю, квітку лілії,
Дам я тобі цвіт
У кружку золотистім,
Красну лілію, красну лілію.

Вінчування

Від хати до хати,
Абись вміла хліб саджати.
Від стодоли до стодоли,
Аби в вас водились пчоли.
Від городу до городу,
Абись мала красну вроду.
Христос ся рождає!
Від черевичка до черевичка
Рости величка.
Абись в хустинці горішки носила,
Нас на весілля просила.
Від квітки до квітки
До хорошої дівки,
Абись молодиці горішки носив
Нас на весілля просив.

Говорили перед гаївкою

Горобчик-цвірінь, злетів на ячмінь.
Горобчик-чирик, куштує часник.
Горобчик-грачик, став круглий як м'ячик.

Лірична пісня

Коли я була молода,
То я була весела,
Як на весні пташина.
А як вийшла за той заміж –
Зав'язала собі світ,
То пропало навіки.
То з личенька краса спала,
Як з вишеньки білий цвіт.
Як з вишеньки цвіт падає,
То зародить ягідки,
А як з личенька краса спаде,
То пропало навіки.

Дата: 24 червня 2009 р., с. Старий Збараж
Збирачі: Каліновська Ірина, Яніцька Ірина,
Загурська Віра, Прейзнер Мар'яна;
Виконавець: Мелех Параскевія Іванівна.

Календарно-обрядова лірика

Гаївка

Пішли дівки на гаївку,
Тай злапали здохлу кітку.
Повісили до бантини, до бантини,
Буде хлопцям на натини.
Зак ся дівки позбігали, позбігали,
Хлопці кітку розірвали.

Анекдот

Повернувся дядько з заграниці
Не минає, не минає він
Жодного магазину і крамниці.
Заходить він до магазину та й питає:
- Будь ласка, дайте мені той кухоль, шо скраю.
А вона йому відповідає:
- Нікакого кухля я не понімаю.
А він їй каже:
- Як на Україні жиєте, український хліб жуєте,
української мови не знаєте?
- А зачем мені твоя мова, у мене єсть язик.
- Так, так, ти така бідова, як моя корова: язик має, а мови не знає!

Історичні пісні

Дума

Рано-вранці до сніданку
сів старий москаль на ганку,
зодягнувся свій кожух
сів на крісло люльку курить
і нічим сі він не журить.
- Ти москалю, закрий браму
поклич мені стару маму.
- Позволь мені моя мати,
бо я хочу воювати.
Таку силу тепер чую
десять літ вже не воюю.
В Японії зле пішло,
з Австрією то ввійшло.

Мати каже: «Ти мій сину,
дочекайся хоч годину.
Заклич собі панів 200-ста
і найстаршого міністра,
а міністер то пан свіжий
він тобі тут байки вріже.
А міністер: я хочу так сказати
щоби Австрії не чіпляти
бо з Австрією сі за ден
то Росію розірвем».
Мати каже:
«Ти не зважай на ті закони
позбирай но всі канони.
Маєш хліба і муки
хлопці ходять як бики,
бо хто хоче хліба мати,
то той мусить воювати,
хто не хоче, то за шию
тягни йго на долину».
Рушив москаль з руських гір
пішов просто в Тарнопіль.
- Моя мамо, хоч то як
Виглядав то той козак?
Шапка в нього як та діжка,
а у правій руці якась різка.
Язик довгий як та тріска,
камазелька самий шовк,
щоби живцем людей товк.
Видно було що москаль
не попустить ні на чаль.
Діти плачуть, дзвони дзвонять
москаль везе всі канони.
Як вони нам тут заграли,
ми сє того не сподівали.
Жінки плачуть, Бога просять
з хатів дітей всі виносять.
І старикам сльози стали:
«Чого ми сє дочекали!»
Жиди кричать: «Ай вайдати
москаль їде на Карпати,
а з Карпатів аж до Відня,
головонько моя бідна».
Німець каже: «Вар’яти

тут не підемо в Карпати.
А у Відні він не буде,
бо він там сі перестудить».
- Моя мамо, як в помишлі
як то буде в Перемишлі?
Напереді йшли музики,
а то хлопці невеликі,
а той Васьок що його мають
майстром його називають,
що сам грає і співає
на останку загарчить
геть нам вуха поглушить.
Як заграли свого вальса,
а москалі всі до танцю,
а той старий командір
так скакав, як той звір.
Посходили з трьох долин
зайшли в село Тибилин
видно було що помліли,
бо лежачи зупу їли.
Старий каже: «Стати час,
бо і тут заглянув нас,
вже знов підтягнув свій бас
вже би знову нам заграв,
а хто буде танцював,
як нам ноги поломав.
І так москаль утікає
і всі дзвони забирає,
щоб робити маніцію,
відбивати паліцію.

Ліричні пісні

Ой, зацвіли фіалочки
В моєму городі,
Дивуються мені люди,
Що я люблю хлопців.
Я багато їх не люблю,
Но тільки одного
І таку натуру маю,
Сміюся до нього.
А таку натуру маю,
Люблю зачепити,
Люблю з хлопцем постояти
Ще й поговорити.

* * *

Погасло сонце за горою,
Затихла пісня солов'я,
Прощай, серце, я з тобою,
Прощай, голубко, ти моя.
Та й послухай, дівчино, красуне,
Що я у тій пісні скажу.
Давно я закоханий в тебе,
Несміло тобі признаюсь.

* * *

Козак від'їжджає до Бога,
Свій край боронить від ворогів,
Прощатися з матусею дуже старою,
Просив доглядати її.
Матуся засильно ридала всі ночі,
Всі ночі цілесенькі і дні,
В саду під вербою,
То плакала мила його.
Матуся засильно на шлях виходила.
І ждала синочка у селі,
Вертаються з війни козаченьки славні,
Лунають музики і співи.
Козак під'їжджає до рідної хати,
Чогось не виходить ніхто,
Забиті досками всі вікна і двері,
Кругом кропивою заросло.
Умерла матуся і зрадила мила,
Навіщо м себе я боронив,
За свій рідний край,
За зрадливу дівчину,
Як лев з ворогами я бивсь.

* * *

Послухай, дівчино – красуне,
Що я у тій пісні скажу.
Давно я закоханий в тобі,
Несміло тобі признаюсь.
Як тільки ляхи з-за кордону,
Відкриють Вкраїні війну,
Ми сядемо разом на коні,
Тебе я не лишу саму.
Ти будеш відводити кулі,
Щоб легше нам ворога бить,

Ворожая куля як вкусить,
Ти мусиш мене залишить.
Як тільки затихнуть гармати,
Ти мусиш мене відшукать,
Могилу мою уквітчати,
Щоб легше було спочивать.
У тихім безмежному полі,
Стрілець в самоті умирав,
Він згадував любу дівчину,
Тихенько шептавши прощавсь:
«Прощайте, поля ви безмежні,
Прощай, Україно моя,
Я думав тобі вірним стану,
А ворог забрав життя».

* * *

Женеться тройка по долині,
Аж порох куриця горой,
Візник в полатаній свитині,
Хитає сумно головой:
- Чого сь зажурився, козаче, -
Питає в нього з гостра пан, -
Що там в душі в тебе боляще,
Скажи я раду тобі дам.
- Тобі я, пане, признаюся,
Сестру я рідну полюбив,
За нею всюди ходжу-блуджу,
Іду, любові їй скорив.
Нараз у хаті стало тихо,
І в хату входить батько сам:
- Ой, діти ж мої , любі діти,
В Сибір, в каторгу вас віддам.
- А я каторги не боюся,
Сестру я рідную люблю,
Він крикнув на усю долину:
- Прощай, сестро, в Сибір я йду.

* * *

Зеленая павутиця по плоті снується,
Зрадив весною молодую,
А тепер сміється.
- Йо як би ти, дівчинонько,
Добрий розум мала,
То ти би ся за рученьку

Злапати не дала.
- А я мала добрий розум,
Пустила на воду,
Задивилась я на тебе
І на твою вроду.

* * *

В п’єцу горіла свекруха лиха,
Вогонь залила.
Свекруха лиха, вогонь залила,
Щоб я молода не вечеряла.
Без вечероньки спатоньки лягла:
Сниться мені сон,
Сниться ще й другий,
А на третій сон –
Милий мій прийшов:
- Чи ти мила спиш,
Чи ти так лежиш,
Чом до мене ти не заговориш?
- Я милий не сплю,
Тільки так лежу,
Про судьбу свою думку думаю.
Де є дочок сім -
Там є доля всім,
Я в неньки одна –
Доленьки жадна.

* * *

По той бік гора,
Звіци гора, звіци другая,
Поміж тими крутими горами,
Ходила зоря.
Ой, то не зоря, дівчина моя,
З повненькими тими відерками
По воду пішла.
А я за нею, як за зорею,
Чистим поем, полем, сивим конем
Може здогоню.
А як здогонив, то й заговорив:
- А хто ж тебе, моя дівчинонько,
Так рано збудив?
- Ніхто не будив, я сама встала,
Зійшла зоря серед моря,
Я ся вмивала.

- Дівчино моя, напій ми коня.
- Не напою, бо тя я ся бою,
Бо ще й не твоя.
Як буду твоя, то напою льва.
Студеної тої криниченьки,
Нового вінця.
А кінь воду п'є, копитами б'є.
- Утікай же, моя дівчинонько,
Бо він тя уб'є.
- А як мя уб'є, жалю не буде,
Маю сестру наймолодшу,
За тебе піде.
- Молодша сестра,
То вже не така,
Не пригорне, та й не поцілує,
Так, як ти сама.

* * *

В гаю зелененькім,
Брала дівка льон дрібненький,
Брала, брала, вибирала,
До земельки припадала:
- Ти, земелько, матінко,
Ти, земелько, матінко,
Візьми мене сирітоньку.
Їхав козак дорогою,
Їхав козак дорогою,
Здибається з дівчиною:
- Ой, дівчино, дівчинонько,
Ой, дівчино, дівчинонько,
Відгадай ми загадоньку,
Як відгадаєш, моя будеш,
Як не відгадаєш, то не будеш.
Що ж то росте без коріння,
Що ж то горить без проміння,
Що ж то грає, голос має,
Що ж то плаче, сліз немає.
- Камінь росте без коріння,
Камінь росте без коріння,
Срібло горить без проміння,
Срібло горить без проміння,
Скрипка грає – голос має,
Скрипка грає – голос має,

Серце плаче – сліз немає,
Серце плаче – сліз не має.

Дата: 26 червня 2009 р., с. Старий Збараж
Збирачі: Каліновська Ірина, Яніцька Ірина,
Загурська Віра, Прейзнер Мар'яна;
Виконавець: Походай Іван Теодорович.

Календарно-обрядова лірика

Гаївочка-співаночка

Записана з розповіді Ленько Ганни Луківни (1913 року народження).

Заспіваймо співаночки,
Веселої гаївочки.
Найся мати утішає,
Христос з гробу воскресає.
Ней воскресне Україна,
Сріблом, злотом умаїна,
А ми її привітаєм,
«Ще не вмерла» заспіваєм.
Ще не вмерла тая слава,
Що п'ятсот літ в степу спала,
А вже тії пішли в кути,
Що над нами панували.
Ней почуют всії люди,
Що весело колись буде.

Дата: 27 червня 2009 р., с. Старий Збараж
Збирачі: Каліновська Ірина, Яніцька Ірина,
Загурська Віра, Прейзнер Мар'яна;
Виконавець: Козій Марія Василівна.

Календарно-обрядова лірика

Колядка

«В місті Віфлеємі Христос ся родив
І з далеких країв до нас приходив,
Великий пан над панами
І спаситель наш коханий
З неба засланий.
Пасли пастиріє бидлята в полі,
Полягали спати в спокійнім домі,
А один з них пробудився –
Чогось Матвій розкричався

Там під горою.
Ой, ставайте браття,
Чось Матвій кричить,
А Гаврило, також, як ведмідь ричить.
Прибігають всі до нього:
«Що тобі, Матвій, такого?»
Питають його ся.
А Гаврило спавши в шопі на сіні,
Злазив по драбині ногу си звихнув.
Ой, тепер вже на довіка
Нещасливий ми каліка,
Ногу си звихнув.
Ціхо браття, ціхо, ніц то не шкодить,
Скажу вам новину:
Христос ся родив.
А тепер хто шо має,
Нехай з собою забирає,
Підем вітати.
Як прийшли до шопи,
Зачали грати,
Бідний калічина став танцювати,
Як сі рушив сюда-туда,
Аж сі трясла ціла буда,
Так розгулявся.
Марія і Йосип дивляться на то
І подякували пастушкам за то.
Христос ручки простирає
І нам царство обіцяє
На тамтім світі.
Зичимо вам газда многая літа,
Щоби Бог зародив пшениці й жита.
Щоб на землі довго жити,
А по смерти в небо піти
На віки. Амінь».

Пісня на Водохрестя:

«І Йордань ріко уготовися
І ти Йоане скоро спішися
На річних струях Тройці славити
Тогда достигнем в небеса піти.
Трепеще пророк, гнань простирає,
Це Ангел Божий стежку складає,
Дух Святий сходить в виді голуба

Преобразив нам свого согуба.
Море видівши возгущаєся,
А Йордан видяв воспращаєся.»

Родинно-обрядова поезія

Вівати

- Ідем дорогою – музички грають,
  Підходили до хати – весілля стрічають.
- Розступляться люди під білу фіранку,
  Бо ми будемо вітати свою коліжанку.
- Ми разом до школи,
  Ми разом по зілля,
  Ми разом до клубу,
  Як прийде неділя.
- Як була ти дівка – вбиралась квітками,
  А тепер ти будеш вмиватись сльозами.
- Ми тобі казали не ходи в садочок,
  Не збирай ти, Олю, синіх фіалочок.
  Бо ті фіалочки, вони тебе зрадять,
  Межи молодиці тебе запровадять.
- Прикраси тя, доню, кущами мінуса,
  Хай тя благословить серденько Ісуса.
- Прикраси тя, доню, кущиком лілії,
  Хай тя благословить серденько Марії.
- Даруєм тя, доню, даруєм тя даром,
  Щобись була господинем, а муж господарем.
- Даруєм тя, доню, на білім тарелі,
  Би ся ви любили як в небі ангели.
- Даруєм тя, доню, на золоту миску,
  А за тії гроші купиш си колиску.
- Даруєм тя, доню, на чотири канти,
  Щобись мала штири хлопці і всі музиканти.
  Щоб ті штири хлопці в літаку літали,
  А п’ятеє дівчатисько інститут кінчало.
- Василю, Василю, маєш ї любити,
  Маєш їй додому конфетки носити.
  Як би ти ї вдарив, най ті Бог боронит,
  Ми би ся злетіли як тії ворони.
- Молодий, молодий, ще бим тя просила,
  Шоби наша доня воду не носила.
  Маєш рано встати, в кухні розтопити,
  А потому доню піти розбудити.

- Молоді, молоді, ми вас привітали,
  А дружбам і дружкам ще не заспівали.
- А найпершій дружці даруєм сороку,
  Щоби вийшла заміж, ще й цього року.
- А найпершому дружбі даруєм кобилу,
  Щоби водив від ранку і милу.
- А тій другій дружці дарую горобці,
  Щоб її любили молоденькі хлопці.
- А другому дружбі – півлітри горілки,
  Щоб ходив і плакав, що не має дівки.
- Були б вам музики за грання платили,
  Мали б по копійці, та й ті загубили.
- Не дивуйтесь люди, що ми язикаті,
  Наші мами не такі, ми ся вдали в тата.
- Товаришка віддається, ми ще не гадаєм,
  Бо ми свою товаришку заміщати маєм.
- А ти, бабо, не жалуй і сто рублів подаруй.
  То на ложку, то на миску,
  То дитині на колиску.

Голосіння

Святий Боже, Святий, Кріпкий
І Святий Безсмертний,
Болить мене моя головонька,
Вже можна умерти.
Болить мене моя головонька,
Вже чотири сутки,
Поскликайте всю мою родину,
Най си сходит хутко.
Посходилась вся моя родина,
Стала наді мною,
Смерть зійшла від Бога над нами,
Причащатись маю.
Кладуть мене на твердеє ложе,
На твердеє ложе,
Не дай мені в гріхах умирати,
Милостивий Боже.
Несут мене до святої церкви,
До святої церкви,
Дзвони дзвонят,
А дяки співають,
Родина вмліває.
Кладуть мене до темного гробу,

До темного гробу,
Не зобачу ні сонця, ні зорі,
Ні темної хмари.
А я хочу жити,
Добре жити на тім світі,
Треба умерати.
Зостанеться срібло, злото,
Дорогії шати,
Трудно ж мені за собою
На тамтой світ взяти,
А хотя би міг забрати,
Там того не треба.
Штири дошки,
Саджень землі,
Спасеніє з неба
І твердеє ложе.
Не дай в гріхах умирати,
Милосердний Боже!

Потім говорилось:
Ісусе Назарейський, Царю Юдейський,
Вибави душу терплящу з чистилища.
(Повторялось 9 разів).

Бібліотека-філія
с. Стриївка

Горбач Зіна Володимирівна
Пісні від Дмитра Пилипчука
і його мами.

Ой, мамуню, матусенько, чорноморець
Вивів мене босою на морозець,
Вивів мене босою та й питає:
«Чи є мороз, дівчино, чи змерзає?»
То не мороз, мамусенько, зимна роса,
А я, молодесенька, стою боса.
Ой, мамуню, мамусенько, що м зробила,
А я того чорноморця полюбила.
Я думала, моя ненько, панувати
З білих ручок рукавичок не здіймати
На чужу нивоньку не йти жати.
Бо чужа нивонька при долині
Повішу я колисочку на калині

Буде вітер буйнесенький повівати,
Буде мою колисочку колисати.
Буде дощик дрібнесенький накрапати,
Буде мою дитиноньку годувати.

П і с н і

Ой, волошки-волошки,
Чом ви не жовті, а сині
Ви у моєму житті
Спомин сумний лишили.
Тямлю я рідне село,
Жив я маленьким у ньому
Оля у мене була
Вірна подруга у всьому.
Олю на руки я брав
Ніжно дивився на неї
Олі до вушка шептав
Ніжні слова чарівнії.
Олю, моя дорога,
Олю, моя жартівлива,
Олю, чого ти сумна,
Олю, скажи мені мила.
Раптом зірвалась вона,
Міцно взялась за голівку
З криком шаленим страшним
Кинулась прямо у річку.
Олі давно вже нема,
Лиш тільки голос лунає:
«Милий, як прийде весна,
Знов волошок назбираєш».
Знову весна надворі:
«Чом не приходиш ти мила?»
Синій вінок з волошок
Ще не зів'яв, аж по нині.

Ой, під гаєм зелененьким

Ой, під гаєм зелененьким
Брала вдова лен дрібненький
І лен брала вибирала
Тонкий голос подавала.
А Василько сіно косив,
Тонкий голос переносив

Кинув косу в долиноньку,
А сам пішов додомоньку.
Ой, прийшов він додомоньку
Та й сів собі на лавоньку,
Склонив на стіл головоньку
Та й думав про вдовоньку.
Прийшла його стара мати
Стала Василя питати:
- Чого сидиш, та й думаєш?
- Буду пити та й гуляти
Позволь, мати, вдову взяти.
- Не позволю вдову взяти
Вдова вміє чарувати.
Вчарувала мужа свого,
Ще й вчарує молодого.
Василь маму не послухав
Сів на коня та й поїхав.

* * *

Ой, у полі жито копитами збито,
Під білою березою козаченька вбито.
Ой, убито, вбито затягнено в жито.
Червоною китайкою личенько накрито.
Там прийшла дівчина
З чорними очима
Як підняла китайочку
Та й заголосила.
Ой, прийшла другая,
Та вже не такая
Підійняла китайочку,
Та й плакати стала.
Та прийшла третяя,
Із нової хати -
Було тобі, вражий сину,
Нас трьох не кохати.

* * *

На Україні я родилася
На Україні виросла я,
Ой, скільки горя-горя зазнала,
Поки навчилась любити я.
Я вишивала білу хустинку -
Думала, кому подарувати,

Поїхав милий в військо служити
Дала м хустинку сльози втирать.
А мій коханий сліз не втирав,
Тільки до серця він пригортав
Щоби сь кохана не нарікала,
Що я так вірно не покохав.
Не всії хлопці вміють кохати,
Не всії хлопці вміють любить,
Котрий хлопчина любить не вміє,
То він не варта на світі жить.
Не всі дівчата вміють кохати
Не всі дівчата знають любов,
Котра дівчина любові не знає,
То та щасливо в світі живе.

* * *

Шуміли верби в поповій долині,
Застряг в болоті хлопський простий віз.
На полях мряки налягали сірі,
Сонце сідало за верхи беріз.
В такую пору раз у літній вечір,
Оповідала бабуся стара:
Подія, якось, молодій дівчині,
Забрала марно молоді літа.
В селі тут нашім, о, давно це було -
Жив біля церкви повдовілий дяк,
А була у нього кажуть старі люди
Дочка як пава, як розцвілий мак.
Не раз в неділю, як до церкви вбралась,
Со святими схожа була її стать,
А очі мала як сама пречиста,
А замість серця - камінь у грудях.
Хлопці шаліли, а вона сміялась,
Мабуть не знала, що це крови жар,
І за спокуту, за дівочі примхи
Терпіла тяжко бідна сирота.
Полюбила хлопця, а він був бродяга
І так пройшли марно молоді літа
Аж раз уранці в полі при долині,
Там біля яру, де є нині зруб,
Знайшли дівоче зкостяніле тіло
Зв’язане з дубом у довічний шлюб.
Втихла бабуся, головку склонила,
Сльози втирала стареча рука,

А верби шуміли, мов би говорили,
Що тому винні молоді літа.

Пісня записана від мами Дмитра Пилипчука.

* * *

Ой, три шляхи широкії
Докупи зійшлися
На чужину з України
Брати розійшлися.
Покинули стару матір,
Той жінку покинув,
А той сестру, а найменший
Молоду дівчину.
Посадила стара мати
Три ясени в полі,
А невістка посадила
Високу тополю.
Три явори посадила
Сестра при долині,
А дівчина заручена
Червону калину.
Не прийнялись ясени,
Тополя всихала,
Повсихали три явори,
Калина зів'яла.
Не вернуться три брати,
Плаче стара мати,
Плаче жінка з діточками
В нетопленій хаті.
Плаче сестра, йде шукати
Братів на чужину,
А дівчину заручену
Кладуть в домовину.

* * *

А в нашому селі
Сталася новина
Вчарувала Марусенька
Вдовиного сина.
А як мала чарувати
Кликала до хати -
Прийди, прийди мій миленький
Щось маю тя дати.

Ой, прийшов він до хати,
Стоїть склянка пива,
Випий, випий, мій миленький,
Бо я вже випила.
Випив склянку
Випив ще й другую
Може даєш, Марусенько,
Трутину якую.
Хіба би я дурна була,
Розуму не мала
Щоб я свому миленькому
Трутину давала.
Ой, прийшов він додомоньку
Сів на кінець столу -
Питається стара мати:
«Десь був, сину, вчора?»
А був, я стара мати,
В Марусеньки в хаті,
Дала мені трути-зілля -
Мушу помирати.

Старість не радість

Перший раз в житті моїм
Зістала м старою
І не вірю сама собі
Що сталось зі мною.
І не знаю коли влізла
Старість в мою шкіру
Я гнуся додолу
Сама тому вірю.
Як же мені не вірити,
Як все догорає,
В боці коле, в ногах корчить,
В руках сил немає.
Бігме щом не взгледіла,
Коли і як старість ся закрала,
Чи вікном ся втиснула, чи дверима,
Чи серед темної ночі до мене прибула.
Ох, якби я була знала,
Двері б зачинила,
Гнобительку свою, старість,
Була б не впустила.
Але старість має право
Кудась ся втиснула,

Мене просту горду жінку
Додолу зігнула.
Білі зубки від мене забрала
Красу мою геть споневірала
І сон також відібрала,
Щоб до півночі не спала.
А як засну по пів ночі,
З тяжкою бідою,
То привиди - сни погані
Все переді мною.
Тьфу, погана старість,
Щось з мене зробила
І певне, що то до смерті,
Буде так ся мстила.
А чи сяк, чи так
Життя так скоро минає,
А хто добра не зазнав,
То вже не зазнає.

Ведмідь

З м'якої соломи (вівсянки) крутили довгі тонкі перевесла, котрими обмотували хлопців від ніг до голови. Ноги і руки окремо так, щоб він міг ходити і руками махати. В руки давали костур, на голову солом'яний капелюх з великими крисами. Довгим мотузком вперезали в поясі, а кінці мотузка брали поводирі (поводитари) один ліворуч, другий праворуч і так водили ведмедя по селі, а за ними зі сміхом та криком гурма хлопців та дівчат. По дорозі люди втікали від ведмедя, а декого ведмідь таки добре костуром потягнув.

Записано від
Дмитра Пилипчука.

Панщина

Прилетіла зозуленька,
Та й стала кувати,
Послухайте, добрі люди,
Щось маю казати.
Як я до вас прилетіла
Гаї зеленіли,
Сіла собі в темнім лісі
Трохи відпочила.
Щось гуділо, зашипіло
Я ся обертала
Таке диво побачила,
Що аж ся злякала.

То свобода перед себе
Панщиноньку гнала
Гнала її в дебри і ліси,
Щоб там і пропала.
А за нею пани бігли
Тай стали просити:
«Вернись, вернись, панщинонько,
Не знаєм як жити».
Ми не знаєм молотити,
Жінки наші – жати,
Ми не знаєм як то треба
На хліб працювати.
І ще вийшла стара мати
На другії двері:
«Ой, вернися, панщинонько,
Хотя й до вечері».

Записано від
Кудрачинського Миколи.

В і в а т и

Кажуть люди, що м щаслива,
Я з того сміюся,
Бо не знають як я часом
Сльозами заллюся.
Перші літа промайнули
Я їх не лічила,
Бо кожная годинонька
Була мені мила.

* * *

А я в свої мамуненьки на відході
Посадила м зелен явір на городі.
А хто буде зелен явір підливати
Будуть мене молодую споминати.
Нема, нема мої дочки – наслідочки,
Що садила - підливала яворочки.
Вийде мати старенькая з коновками
Піділляє зелен явір слізоньками.

* * *

Ой, мамцю, мамцю, що тобі шкодить,
Що мій миленький до мене ходить
Бо день - до праці, ніч - до спання
Погідний вечір - до цілування.

Козаче, козаче, шкода твого труду,
Дівчиною не любила, жінкою не буду.
Дівчиною була, щоб пожартувати,
Жінкою не буду, щоб не бідувати.

Ягілки чи гагілки

Ой, до нори, мишко, до нори
Та й до золотої комори.
Мишка у дірку, в золоту комірку
Утіче, бо ледащий коцур не злапе.

* * *

Воротаре, воротареньку,
відчиняй воротонька
Ой, що то за пан іде,
Ой, що то за дар везе.
Золоте зернятко, ще й красне дитинятко
Пустіть нас, пустіте, той двір воювати
Не пустимо, не пустимо, замки поломите.
А ми замки поломимо і 100 злотих
зберемо, таки перейдемо.

* * *

Що я бідна учинила,
Що я Костурбонька полюбила.
Приїдь, приїдь, Костурбоньку,
Стану з тобов до шлюбоньку,
А в неділю пораненьку
На тім самім кам'яненьку.

* * *

Ой, на горі лен, на долині мак,
Мої милі маківочки
Просили вас на стілочки
Сядьте собі так (сідають).
Ой, на горі лен, на долині мак,
Мої милі маківочки
Просили вас на стілочки
Оберніться так (обертаються).
Ой, на горі лен, на долині мак,
Мої милі маківочки
Просили вас на стілочки
Сплетенії так (плетуть).

Ой, на горі лен, на долині мак,
Мої милі маківочки
Просили вас на стілочки
Клякніть так (клякають).
Ой, на горі лен, на долині мак,
Мої милі маківочки
Просили вас на стілочки
Закличте так (руками махають).

* * *

Коломийки

А я гаю не рубаю через ліщиноньку,
А я вдома не ночую через дівчиноньку,
А я орю, переорю засію пшеницю,
А я з тої дівчиноньки зроблю молодицю.

* * *

А дід бабці купив капці,
Куці були та втяв пальці.
Ой, ти, голубе-дідуню,
Нащось скалічив бабуню?

* * *

А Микола робить кола,
А Данило сани,
А Микола їздить кіньми,
А Данило псами.

* * *

А ти, Гандзю, будь весела,
Бери торби йди на села.

* * *

Будь здорова, моя мила,
Бо я вже вандрую,
Приступися до коника
Най тя поцілую.
Приступися до коника,
Тай до вороного,
Нехай я ся націлую
Личка рум'яного.

* * *

Бас гуде, скрипка грає,
Баба скаче, дід гуляє.

* * *

Ви музики грайте, грайте
А ви, люди, чуйте,
Ви, старі, ідіть додому,
Молоді ночуйте.

* * *

Горбатий Іванцю,
А субота - до роботи
Неділя - до танцю.

* * *

Грай, музика, дам тобі бика,
На запусти до капусти.

* * *

Гайда, хлопці, по-козацьки
Нема хліба, їжмо пляцки.

* * *

Гуляв циган, гуляв русин,
А ще дідько жида скусив.

* * *

Ішов Гриць з вечорниць
Та й поза городи,
Замотався в гарбузиня
Та й наробив шкоди.
Вилетіли старі баби,
Та й стали кричати,
Мусів Гриць штани скидати -
Гарбузи латати.
Ішли дівки з Магдалівки
Надибали джура
Посадили на стілочку
Підкрутили вуса.

Ішли дівки з Магдалівки
Надибали Гриця
Дали йому їсти, пити
Він до пися дерся.

* * *

Куди голка - туда нитка,
Обертайся, груба литка.
Я ся добре обертаю
Обертайся ти, бугаю.

* * *

Карі коні, карі коні,
А кобилка сива
Дівчина мене покинула
Бодай ся сказила.
Карі коні, карі коні,
А кобилка біла
Дівчина мене покинула,
Бодай одуріла.

* * *

Летів пес через овес,
Сука через пшеницю,
Загубив пес штани,
А сука спідницю.

* * *

Мала баба одну курку
І та ся не несла,
Щоби мені матір Божа
Яструба наднесла.
Як прилетів яструб,
Схватив курку в лаби,
Баба за ним з коцюбою
Пускай курку, драбе.

* * *

На горі комарі,
На долині бузьки,
Пішла пані до костела
А пан до Гануськи.

А в Гануськи три подушки,
Четверта перина
Межи тими подушками
Маленька дитина.

* * *

Ой, кувала зозуленька
В лісі на дубочку,
Прийди, прийди, мій миленький,
Вишию сорочку,
Ой, кувала зозуленька,
В лісі на орісі,
Прийди, прийди, мій миленький
Нікого не бійся.
Ой, дівчино, дівчинонько,
Рад би м тя любити,
Далекая доріженька
До тебе ходити.
Далекая доріженька
Крутії дороги,
Якби сь знала, дівчинонько,
Як то болять ноги.
Ой, сад, виноград,
Куда я ходила
Чому мене той не взяв,
Якого я любила.
Ой, ніхто так не гуляє,
Як багацькі дочки -
Одна гола, друга боса,
Третя без сорочки.
Ой, курочко чубатенька,
Позич мені чубка
Я поїду на Вкраїну
Там, де моя любка.
Ой, на ставі, на ставочку
Їхав дідько в черепочку,
А ми його не впізнали
Ще й шапочки поздіймали.
Ой, прийшов я до дівчини,
Дівчини Оксани
Дали мені пирогів
І дали сметани.

Я пироги до кишені,
А сметана рідка
Забирай си, дівчинонько,
Сметану до дідька.
Ой, женили мене тато
Женили, женили,
Аж на мені поламали
Ясенові вила.
Ой, так чини, як я чиню
Люби дівку, хоч би чию
Хоч попову, хоч дякову
Або гарну мужикову.
Ой, охота парібоньки
Охота-охота
Прив'язали дівки кота
За хвостик до плота.
Ой, чия то дівчинонька,
Чия то, чия то
Взяла кицю на патик
Настрашила тата.
Ой, заграйте музиченьки,
Від строю до строю
Нехай собі погуляю
Зі свою сестрою.
Ти, дівчино чорнобрива,
Чим ти брови намастила?
Намастила м купервасом,
Щоб ходили хлопці часом,
Намастила м помадою,
Щоб ходили чередою.
Шури-бури по долині,
З ким я буду спати нині
Чи не з тим козаком,
Що їв кашу з молоком.
Я від раю ключі маю,
Від пекла колодку
Я до раю сам си пхаю,
А до пекла тьотку.
Ой, нікому так не добре,
Як тій тьотці в пеклі
Наїдяться і нап'ються
Та й посидять в теплі.

Як я була молодиця -
Цілували хлопці в лиця,
А тепер я стара баба
Цілували б, була б рада.
Я такого хлопця люблю,
Що барани ріже,
Як наїсться баранини
Сам до мене лізе.

Бібліотека-філія
с. Чеснівський Раковець

Обряд весілля

Світлиця прибрана рушниками, вишивками. На стіні мисник з посудом. Стіл покритий скатертиною, на столі барвінок, шишки, гільце, коровай, гаптовані паперові квіти.

Ведучий: Шановні гості, друзі, діти, проходьте в нашу світлицю. Всім чим багаті, вітаємо вас!

Ведуча: Любі гості! За столи сідайте, уважно до всього прислухайтесь. Що побачите, почуєте на вус усе мотайте.

Ведучий: Сьогодні у нас весілля. То просимо не сумувати, а разом з нами веселитися і співати.

Ведуча: А якщо, прийдеться, то й потанцювати (пританцьовує) .

Всі сідають за стіл. По одну сторону гості. Ведучий і ведуча сідають за окремий стіл.

Звучить пісня.

Зеленеє жито, зеленеє
Хорошій гості у мене
Зеленеє жито за селом
Хорошії гості за столом.
Зеленеє жито зеленеє
Хорошії гості у мене
Зеленіє жито на лану
Хорошії гості до ладу.
Зеленеє жито, зеленеє
Хорошії гості у мене
Зеленеє жито ще й овес
За столом зібрався рід наш увесь.

Ведучий: Як гарно, що зібралися ми в нашій світлиці: юнаки-парубки, дівчата й молодиці.

Ведуча: То ж поведемо мову сьогодні про наше сільське весілля.

Ще в дитинстві, коли мама заплітала коси донечці, вона приказувала:

Коси до п'ят.
Дівка до гряд.
Косам – стрічечки.
Дівці – женишки.

Ведучий: Після сватання відбувалися умовини (розглядини, домовини), родичі нареченої приходили до жениха, знайомилися з його умовами, господарством, щоб були спокійними, за добробут майбутньої сім'ї.

Ведуча: Потім були заручини в супроводі пісень в урочистій обстановці, в присутності всіх родичів нареченої і жениха. Заручини ніби скріплювали договір про весілля, домовлялися тут про матеріальні витрати.

Готувалося гільце – гілка, прикрашена стрічками, квітами. (Підходить до гільця). У короваї така гілка ставилася на столі і стояла на протязі всього весілля.

Ми гільце вили,
У хліб устромили,
Щоб було на столі повно,
Щоб нашим молодим гарно.

Ведучий: Невід'ємною частиною обряду був і коровай, прикрашений стрічками, свічками, калиною.

Ніхто не вгадає,
Що в нашому короваї:
І мука пшенична,
І вода криничка.
І сім кіп яєчок.

Рости, короваю, на столі широкий,
А в печі високий,
Бо в молодої рід великий,
То щоб стало обдарити.

Молода підходить до матері: «Благослови, мати, вийти з цеї хати, село обходити, усіх обпросити!»

Мати благословляє, молода з дружками йде до гостей, вона – перша, за нею старша дружка, а потім останні.

Молода: Просили батько, просили мати і я прошу на хліб, на сіль, на весілля. (Старша дружка дає калач і молода кладе його на стіл, вони повертаються до своїх місць, а дружки співають).

Всі дороги обходила,
Слізоньки не вронила.
Як на батьків двір зійшла,
То й стала – заплакала,
Ворогам залаяла.

Не так ворогонькові,
Як моєму батенькові,
Що він мене не жалує,
Молоду заміж дає!

Ведуча: З такими словами обходили всіх родичів і знайомих, кликали на весілля. А перед весіллям проводили дівич-вечір. Приходили подруги, наряджали гільце, плели дівчата віночки, квіти робили, пісню співали.

У городі зілля,
За городом, зілля,
У цім домі, що на рогу,
Зачинаєм весілля.
Ой, вінку, вінку, зелений барвінку,
Наробив ти жалю
Свою матусю, свою рідненьку
Навіки покидаю.

Ведучий: На наступний день готували під вінець. Співали пісню:

Ой, розплітай, брате, косу розплітай,
Тільки мою голівоньку не торкай!
Ой, бо моя голівонька слабая,
А я твоя сестриця рідная.

Дівчина-наречена, якій мати одягає з подругами вінок, кланяється всім по черзі, а дівчата співають пісню:

Куди б я не ходила, де б я не була
Маю я батька, кланяюсь я.
Кланяюсь тобі, батьку,
Що довів мене до порядку
Більше не будеш, не будеш.
Куди б я не ходила, де б я не була,
Маю я мамку, кланяюсь я.
Кланяюсь тобі, мамко,
Що будила мене ранком,
Більш не будеш, не будеш.
Куди б я не ходила, де б я не була,
Маю я бабку, кланяюсь я.
Кланяюсь тобі, бабко,
Що чесала косу гладко,
Більше не будеш, не будеш.
Куди б я не ходила, де б я не була,
Маю я сестру, кланяюсь я.
Кланяюсь тобі, сестро,

Що навчила косу плести
Більш не будеш, не будеш.
Куди б я не ходила, де б я не була,
Маю я брата, кланяюсь я.
Кланяюсь тобі, брате,
Що водив хлопців до хати,
Більше не будеш, не будеш.
Куди б я не ходила, де б я не була,
Маю віконця, кланяюсь я.
Кланяюсь вам, віконця,
Що запрошували сонце
Більш не будуть, не будуть.

Ведуча: А в цей час молодий збирався їхати за молодою із своїми боярами. Його виводила до воріт мати у вивернутому вовною наверх кожуху, обсипала зерном, хмелем, дрібними грошима, що означало побажання успіхів, багатства.

Свати від молодого:

Ой, зеленая рутонька,
А чорненьке насіння.
Ой, скажіть, добрі люди,
В котрій хаті весілля.

Дружки від молодої:

А в тій хаті весілля,
Що заметене подвір'я,
Ой, там стояла дівка молода,
Квітками уквітчана.

Свати-старости від молодого:

Пусти, пусти в хату,
Тут нас багато:
Два бояри з кіньми,
Два братики рідні,
Свахи й світилочки,
Вся наша родинонька.

Ведучий: Молодий повинен був відкупитися від переймів. І його впускали в хату не зразу, а спочатку викуп, аж тільки після цього жених разом з боярами, заходив до молодої у хату. Після цього наречені ставали на рушник, просили батьків їх благословити.

Батько знімав з божниці ікону Спасителя, мати – Богородиці, тричі хрестили ними шлюбну пару, проговорюючи:

- Бог благословляє і я благословляю на щастя, на здоров'я, на довгі роки.

Ведуча: Потім молодята йшли в церкву вінчатися. За ними з піснями рушали всі. А повернувшись, їх знову зустрічали батьки з хлібом-

сіллю на рушнику, мати обсипала молодих і всіх збіжжям, змішаним з горіхами, цукерками, монетами, насінням.

Сиплю на вас жито,
Щоб, довго вам жити,
Ще й пшеницю яру,
Щоб ви горя не знали.
Сиплю на вас просо,
Щоб в сім'ї добре жилося.
Сиплю на вас овес,
Щоб вами гордився рід увесь.

Ведучий: А потім починалося частування, співали пісень про те, що «борщ, укипів на льоду», «Для каші з помийниці воду брали», «курку чи гуску не патраними давали».

Теща: Зятю ти мій милий, хороший.
Десь у мене закопані гроші.
Будеш мою дочку любити,
Будеш тії гроші лічити.

Свекруха:
Слава Богу, сина оженила.
Слава Богу, невістки діждала.
Я не буду печі палити,
Я не буду їсти варити,
Я не буду мити й плести
Тільки буду порядочок вести.

Ведучий: А потім починалося дарування:
. Дарю золото й серебро, щоб завжди було в сім'ї добро!
. Дарю мішечок зерна, щоб ніколи не була одна!
. Дарю мішечок часнику, щоб любилися до смаку.
. Дарю мішечок кислиць, щоб не бігав до других молодиць!
. Дарю пуд проса, щоб не ходила по морозі боса!
. Дарю мішечок цибулі, щоб не давала свекрусі дулі!
. Дарю мішечок жита, щоб ніколи не була бита!
. Дарю вам два п'ятачка, щоб родився син і дочка!
. Дарю коробку леденців, щоб не любила чужих молодців!
. Дарю вам гроші на мило, щоб жилося мило!
. Дарю вам мідні, щоб не були бідні!

Ведуча: Після обдарування – найдраматичніший обряд – розплітання коси і покривання голови молодої.

Горіла сосна, палала,
Під ней дівчина стояла,
Під ней дівчина стояла,

Русяві коси чесала.
До них так ніжно шептала:
- Ой, коси, коси ви мої,
Довго служили ви мені.
Більше служить не будете
Під білий вельон підете.
Під білий вельон, під хустку,
Більш не буду я за дружку.
Під білий вельон з кільцями,
Більш не буду я з хлопцями,
Під білий вельон, під вінок,
Більше не піду я у танок.
Горіла сосна, ще й трісла,
Тепер я ваша невістка.

Ведучий: А потім урочисто ділили коровай і гільце, бажали всього найкращого.

Бібліотека-філія
с. Шили

Ой, летіла зозуленька
(про скасування панщини)

Ой, летіла зозуленька,
Серед села впала,
Вибачайте, пане-брате,
Панщина пропала.
Утікала панщинонька,
Аж гори тряслися,
А за нею вражі ляшки:
-«Панщино, вернися!».
Не вернуся, не вернуся
Бо нема до кого,
Було хлопа шанувати
Як здоров'я свого.
Ціп дубовий, ціп дубовий,
Копиця залізна.
Як ударив мужик пана,
Аж шия облізла.

Записано від Марії Віцінської,
нині вже покійної.

Ой, їхав чумак

(чумацька пісня)

Ой, їхав чумак на кремінний шлях,
Воли йому потруїлись,
Сам чумак заслаб.
Ой, заслаб чумак, заслаб тай лежить,
Ніхто його не спитає, що його болить.
Болить чумака серце, голова,
Бідна моя головонько, чужа сторона.
Чужа сторона і чужі люди
А хто ж мене поховає
Як смерть мені буде.

Записано від Марії Пенцак.

Ой, три літа, три неділі

(козацька пісня)

Ой, три літа, три неділі
Як то було на Вкраїні,
Як козака турки вбили
Під явором положили.
Під явором зелененьким
Лежить козак молоденький.
Його тіло струпішіло
І від вітру почорніло.
Над ним коник зажурився
По коліна в землю вбився,
Не стій, коню, наді мною,
Бо я бачу щирість твою.
Біжи коню, дорогою
Широкою, степовою,
Як будуть ся турки гнати,
То знай коню, як втікати.
Як прибіжиш під те село
Заржи, коню, невесело.
Як прибіжиш під ворота
Заржи, коню, як сирота.
А як вийде стара мати,
То знай, коню, що сказати.
Ой ти, мати, не журися
Бо твій син вже оженився,
Взяв він собі за жіночку
В чистім полі могилочку.

Записано від Марії Пенцак.

А козак іде до війська

(козацька пісня)

А козак іде до війська,
А дівчину лишає,
Козак від'їжджає,
Дівчину лишає
Сам на Бога ся здає.
Козак з війська повертає
Під віконце вступає -
Стара мати, сидить плаче,
Аж від жалю серце рве.
Ой ти, мати нерідная,
А де ж твоя дочка є.
«- Вчора минув рочок
Яким поховала.
На ній рожа вже цвіте».
А козак іде на цвинтар -
Тихенько ступає
Брами ся отворяют
Ружі ся кланяют,
А дівчина спить, не чує.

Записано від Меланії Мартинчук (вже покійної).

Ой, там в полю, береза стояла

(козацька пісня)

Ой, там в полю, береза стояла
На березі зозуля кувала
Питається зозуля берези:
«Чом березо, суха, не зелена?»
- «Як же ж мені зеленою бути
Підо мною стояли рекрути».
«Підо мною стояли татари,
Шабельками гілля обтинали,
Шабельками гілля обтинали,
З-під коріння воду добували,
З-під коріння воду добували
Вороного коня напували,
А мене молодую мурдували.

Записано від Марії Пенцак.

А від турка до москаля!

(козацька пісня)

А від турка до москаля } 2 рази
Тече річка кривавая.

А в тій річці козак лежить, } 2 рази
В правій руці шаблю держить.

А у лівій - кріс тримає, } 2 рази
А з серденька кров ся ляє.

Ані тата, ані мами } 2 рази
Ані трумла, ані ями.

Ані кому подзвонити, } 2 рази
За козаком потужити.

Дзвонять коні підківками, } 2 рази
А жовняри шабельками.

Записано від Марії Пенцак.

Ой, ти, козаче Софроне.

(козацька пісня)

Ой, ти козаче, козаче Софроне,
Де ж твої, козаче, коні?
А мої - в хана на припоні,
А я молодий у неволі.
Ой, ти козаче, козаче Софроне,
Де ж твої, козаче, рушниці?
А мої рушниці в хана у світлиці,
А я молодий у темниці.
Ой, ти козаче, козаче Софроне,
Де ж твої, козаче, пістолі?
А на престолі в хана на престолі -
Сам я молодий у неволі.
Ой, ти козаче, козаче Софроне
Де ж твої, козаче, жупани?
А мої жупани,
Одягнули пани,
Мене молодого закули в кайдани.

Записано від Марії Пенцак.

Пісня про козака

(козацька пісня)

Любив і кохався козак з дівчиною
Мати не казала женитися з ньою.
Поїхав козак в поле без нікого -
Дівчина уздріла і встрілила в нього.
Козак молоденький не чув зразу болю,
Він собі нагадав нещасную долю.
Як прийшов додому, мати ся злякала
Перед своїм сином на коліна впала.
Я думала сину восени женити
А ти йдеш, синочку, у могилу гнити.
Як його ховали всі люди плакали,
Чотири карі коні сумненько поступали.
Чотири карі коні сумненько поступали,
Військова оркестра до гробу марша грала.
Через тебе, батьку, через рідну маму
Мене молодого закопають в яму.

Записано від Марії Пенцак.

Як «Лопатинський» із заграниці

(повстанська пісня)

Як Лопатинський із заграниці
У рідний край, у Львів вертав
Він ніс ту думу про повстання
Тоді й чекістам в руки «впав».
Їх обступили на узліссі
Кричали: «здайсь, бандіту, здайсь»,
А він стиснув в руці «Мавзера»
«Медмідь» гранату готував.
Їх вів «Васильків», що знав дорогу
І перший в бою він упав,
Шуміли сосни та діброви
І скоростріл тарахкотав.
Шуміли сосни та діброви
Співали пісеньку собі:
«На тебе там чекає нарід
На приказ твій піде у бій».
Упала «Зена» край дороги
Із криком «Слава! Не здавайсь»
Упав «Медмідь», а «Лопатинський»
На Львів, на Львів все пробиравсь.

Чи чуєш «Горку», чуєш, брате,
Як Лопатинський ліс шумить,
Що й він поліг за Україну
Нехай же сняться йому сни.

(Горку – скорочено Ігорку)
(Лопатин-райцентр Львівщини).
Записано від Марії Пенцак.

Ой, там на горі…

Ой, там на горі, церква збудована
Там брала дівчина шлюб присилувана.
Ой, шлюбе, мій шлюбе,
Шлюбе примушений.
Хто кого не любить
То най ся не женить.
Воліла бим, мамцю, той камінь качати
Ніж маю з нелюбом до шлюбу ставати.
Той камінь качаю, стану відпочину
За нелюба піду – марно з світа згину.
Воліла бим, мамцю, гіркий полин їсти
Ніж маю з нелюбом до вечері сісти.
Гіркий полин їла, той ся не строїла
А з нелюбом сіла, та й ся розболіла.

Записано від Марії Пенцак.

Ой, червоно сонце сходить

Ой, червоно сонце сходить,
Червоно заходить,
А жонатий до дівчини
Щовечора ходить.
Ой, прийшов я до дівчини
Добрий вечір, серце,
Вона йому відповіла
Забий жінку, перше.
Забий жінку і дитину
Положи на лаву,
А сам прийди до дівчини
Звечора до рану.

Записано від Марії Пенцак.

Ой, мала я білу рожу

Ой, мала я білу рожу
Цвіла вдень і вночі,
Полюбила козаченька
Його карі очі.

А ті карі очі,
То велика зрада,
А та наша любов щира,
То серцю завада.
Ой, скажу я рожу білу,
Скажу вирізати.
Ой, скажу я любов щиру,
Скажу занехати.
А як рожі не виріжуть,
То візьму сокиру,
Як любови не забуду,
То піду в могилу.
А як піду у могилу,
Замету слідочки,
А на тії могилочці
Зацвітуть квіточки.

Записано від Марії Пенцак.

Як я згадаю той тихий вечір

Як я згадаю той тихий вечір,
Як я з тобою стояла.
Ти цілував моє личенько
І говорив, буду твоя.
Ти підманув мене словом,
Як тихий місяць підійшов,
Ти підманув, мене покинув,
А сам до другої пішов.
Дивись, козаче, в теє віконце,
А там сосновий вінець плетуть,
Вінець сосновий, а хрест дубовий
За мною на цвинтар понесуть.
Заграють марша під сиру землю,
А на могилі поставлять хрест.
Тобі з другою життя не буде,
А від людей не буде честь.
Як я погляну на ту долину,
Що я на ній спацерував,
Як я згадаю тую дівчину,
Не раз личенько цілував.
Як я спогляну на ту могилу,
А та могила широкая.
На тій могилі росте калина,
Кругом шовковая трава.

Записано від Марії Пенцак.

Ой, сяду я край віконця

Ой, сяду я край віконця,
Та й буду дивиться,
Чи не їде мій миленький,
Щоб повеселиться.
Не приїхав мій миленький
В неділю раненько,
Зажурилась головонька,
Ще й болить серденько.
Нема мого миленького
Ні дома ні тута -
Вже поросла при дорозі
Шавлія і рута.
На шавлію руки мию
На руту не буду,
Розсердився мій миленький
Просити не буду.
Нехай його просять,
Що греблі розносять
Нехай його тії знають,
Що греблі ламають.

Записано від Марії Пенцак.

Ой, ішла сирітка

Ой, ішла сирітка
На пущу блукати.
«Ой, не йди, сирітко,
Бо далеко зайдеш,
А своєї матусеньки
Все – одно не знайдеш.
Бо твоя матуся
Вже давненько в гробі:
«Моя матусенько
Візьми мене собі!»
«Йди, доню, додому
Хай тобі мачуха
Головоньку вмиє,
Сорочечку зшиє».

Записано від Марії Пенцак.

Ані їв би, ані пив би.

(весільна)

Ані їв би, ані пив би,
Я до своїй миленької полетів би.

А ні з вітром, ні з водою,
Я до свої миленької з охотою.
Не летів би, але мушу
Зав'язала дівчинонька серце-душу.

Записано від Марії Пенцак.

Щ е д р і в к и

Ой, пасла Маруся чотири воли
В ялині, в ялині при зеленій долині.
Ой, пасла, пасла - воли згубила.
В ялині, в ялині при зеленій долині.
«Ой, прийди, прийди, батеньку»,
Волики знайди».
В ялині, в ялині при зеленій долині.
Батечко прийшов, волів не знайшов.
В ялині, в ялині при зеленій долині.
«Ой, прийди, прийди, матінко,
Волики знайди
В ялині, в ялині при зеленій долині».
Матінка прийшла, волів не знайшла
В ялині, в ялині при зеленій долині.
Ой, прийди, прийди мій милесенький,
Волики знайди
В ялині, в ялині при зеленій долині.
Миленький прийшов, волики знайшов
В ялині, в ялині при зеленій долині.

* * *

Ой, прала Маруся хуста шовкові
На леду, на леду, на студениці - криниці.
Ой, прала, прала перстень згубила
На леду, на леду на студениці - криниці.
«Ой, прийди, прийди мій батеньку,
На леду, на леду, на студениці – криниці».
Батенько прийшов перстень не знайшов
На леду, на леду, на студениці - криниці.
«Ой, прийди, прийди, матінко моя,
Мій перстень знайди»
На леду, на леду, на студениці - криниці.
Матінка прийшла перстень не знайшла
На леду, на леду, на студениці - криниці.
«Ой, прийди, прийди, мій милесенький,
Мій перстень знайди»

На леду, на леду, на студениці - криниці.
Миленький прийшов і перстень знайшов
На леду, на леду, на студениці - криниці.

Записано від Марії Пенцак.

В е с н я н к а

Скакала жабка понад річкою,
За нею «Андрій» ще й з вуздечкою.
Почекай, жабко, най тя злапаю,
Тоді поїдемо аж до Дунаю.
А в Дунаєві водиця, будемо пити,
А в («Хомиків» – (для прикладу) дівчина -
Будем любити.
На дворі хмарно,
Ой, вийди, вийди, Олюсю-панно.
Олюся вийшла та й не вагала,
Вивела коня, ще й осідлала.
Ой, їдь, Андрію, не оглядайся,
За рочок, за два назад вертайся.
А на Олюсі з Львова віночок,
А хто ж її купував?- («Климів» (приклад») синочок.
А на Андрієві вишита сорочка -
А хто ж йому вишивав? («Хомикова» (приклад) дочка.
Вишивала, вишивала синіми нитками,
Щоби його пізнавали межи парубками.

Записано від Пенцак Марії.

З м і с т

Вступ …....…….…2

Бодаки ……..3

Великі Вікнини……...29

Великий Кунинець …… 31

Вищі Луб’янки ……...35

Залісці …… 37

Зарубинці ……39

Заруддя ……... 41

Іванчани ……..42

Киданці ……...50

Кобилля ...……55

Малі Вікнини ……..56

Нижчі Луб’янки ..……59

Новий Рогівець …….. 67

Охримівці ……68

Старий Збараж ……70

Стриївка …….. 85

Чеснівський Раковець …… 99

Шили ……....104

* * *